

Regeringens proposition

1977/78: 49

om inflationsskydd för inkomstskatteskalen, m. m.;

beslutad den 20 oktober 1977.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

INGEMAR MUNDEBO

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att den statliga inkomstskatten sänks för 1978 års inkomster och att skatteskalen inflationsskyddas. Skattesänkningen för de stora löntagargrupperna är mellan 1 200 kr. och 2 600 kr. Inflationsskyddet av skatteskalen erhålls genom att skalen knytes till en s. k. basenhet. Basenheten det första året utgör ett belopp av 5 000 kr. Denna basenhet omräknas årligen med hänsyn till konsumentprisindex, rensat från effekten av ändringar i mervärdeskatteuttaget.

1 Förslag till Lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrives att 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

10 §

1 m o m.² Statlig inkomstskatt utgår för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser med viss i särskild ordning bestämd procent av nedan angivna grundbelopp.

Grundbeloppet utgör:

när beskattningsbar inkomst icke överstiger 15 000 kronor: 2 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när beskattningsbar inkomst överstiger

15 000 men icke	20 000 kr.:	300 kr. för	15 000 kr. och	4 % av återstoden:	
20 000	25 000 .. :	500	20 000	6 % ;
25 000	30 000 .. :	800	25 000	10 % ;
30 000	35 000 .. :	1 300	30 000	15 % ;
35 000	40 000 .. :	2 050	35 000	21 % ;
40 000	45 000 .. :	3 100	40 000	26 % ;
45 000	50 000 .. :	4 400	45 000	35 % ;
50 000	55 000 .. :	6 150	50 000	36 % ;
55 000	60 000 .. :	7 950	55 000	37 % ;
60 000	65 000 .. :	9 800	60 000	38 % ;
65 000	70 000 .. :	11 700	65 000	43 % ;
70 000	80 000 .. :	13 850	70 000	48 % ;
80 000	100 000 .. :	18 650	80 000	49 % ;
100 000	150 000 .. :	28 450	100 000	53 % ;
150 000 kr.			54 950	150 000	58 % ;

Ändå att statlig inkomstskatt skall uttagas med mer än 100 procent av grundbeloppet, må likväl icke den å någon del av den beskattningsbara inkomsten belöpande skatten uppgå till högre belopp än som motsvarar 58 procent av denna inkomstdel.

Med familjestiftelse avses i denna lag stiftelse, som enligt de för densamma gällande stadgar har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen.

Föreslagen lydelse

10 §

1 m o m. Statlig inkomstskatt utgår för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser med viss i särskild ordning bestämd procent av nedan angivna grundbelopp.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:770.

² Senaste lydelse 1976:1079.

Föreslagen lydelse

Grundbeloppet utgör:

när beskattningsbar inkomst icke överstiger 3 basenheter enligt lagen (1977:000) om basenhet enligt 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt;

2 procent av den beskattningsbara inkomsten;
när beskattningsbar inkomst överstiger

3 men icke 5 basenheter: grundbeloppet för		3 basenheter och		4 % av återstoden;	
5 6 5 8 % ;
6 7 6 13 % ;
7 8 7 16 % ;
8 9 8 21 % ;
9 10 9 27 % ;
10 11 10 31 % ;
11 12 11 34 % ;
12 13 12 35 % ;
13 14 13 40 % ;
14 16 14 45 % ;
16 20 16 49 % ;
20 30 20 53 % ;
30	basenheter	30 58 %

Ändå att statlig inkomstskatt skall uttagas med mer än 100 procent av grundbeloppet, må likväl icke den å någon del av den beskattningsbara inkomsten belöpande skatten uppgå till högre belopp än som motsvarar 58 procent av denna inkomstdel.

Med familjestiftelse avses i denna lag stiftelse, som enligt de för densamma gällande stadgar har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss familjs, vissa familjers eller bestämda personers ekonomiska intressen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1978 och tillämpas första gången i fråga om 1979 års taxering.

2 Förslag till

Lag om basenhet enligt 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt

Härigenom föreskrives följande.

1 § Basenhet enligt 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt fastställs av regeringen varje år före utgången av september månad.

2 § Basenhet utgör för varje taxeringsår ett belopp som motsvarar femtusen kronor multiplicerat med årets jämförelsetal. Basenheten avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

3 § Jämförelsetalet för taxeringsåret är det tal som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i augusti månad två år före taxeringsåret och augusti månad år 1977. Jämförelsetalet beräknas med bortseende från de effekter på prisläget som följer av ändrat skatteuttag enligt lagen (1968:430) om mervärdeskatt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1978 och tillämpas första gången i fråga om 1979 års taxering. Beträffande denna taxering är basenheten 5 000 kronor.

3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1958:295) om sjömansskatt

Härigenom föreskrives att de tabeller som avses i 7 § 1 mom. och 8 § lagen (1958:295) om sjömansskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Tabeller för beräkning av sjömansskatt²

Fjärrfart

Tabell F kolumn 1

(Ogift sjöman utan barn)

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Skatt på inkomst vid skiktets nedre gräns, kr.	Skatt på inkomst utöver skiktets nedre gräns
1 450– 1 800	10,50	+ 29,0 %
1 800– 2 400	112	+ 31,5 %
2 400– 3 000	301	+ 40,0 %
3 000– 3 600	541	+ 46,0 %
3 600– 4 200	817	+ 54,5 %
4 200– 4 800	1 144	+ 61,0 %
4 800– 5 400	1 510	+ 63,0 %
5 400– 6 000	1 888	+ 66,0 %
6 000– 6 600	2 284	+ 73,0 %
6 600– 7 200	2 722	+ 74,0 %
7 200– 7 800	3 166	+ 74,5 %
7 800– 8 400	3 613	+ 74,5 %
8 400– 9 000	4 060	+ 77,0 %
9 000– 9 600	4 522	+ 78,5 %
9 600–10 000	4 993	+ 78,5 %
10 000–12 600	5 307	+ 78,5 %
12 600–	7 348	+ 83,5 %

¹ Lagen omtryckt 1970:933. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:777.

² Senaste lydelse 1976:1082.

*Nuvarande lydelse***Tabell F kolumn 2-3**
(Gift sjoeman)

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Skatt på inkomst vid skiktets nedre gräns, kr.	Skatt på inkomst utöver skiktets nedre gräns
1 990- 2 400	11,75	+ 32,5 %
2 400- 3 000	145	+ 39,5 %
3 000- 3 600	382	+ 46,0 %
3 600- 4 200	658	+ 54,5 %
4 200- 4 800	985	+ 61,0 %
4 800- 5 400	1 351	+ 62,5 %
5 400- 6 000	1 726	+ 66,5 %
6 000- 6 600	2 125	+ 72,5 %
6 600- 7 200	2 560	+ 74,0 %
7 200- 7 800	3 004	+ 74,5 %
7 800- 8 400	3 451	+ 74,5 %
8 400- 9 000	3 898	+ 77,0 %
9 000- 9 600	4 360	+ 78,5 %
9 600-10 000	4 831	+ 78,5 %
10 000-12 600	5 145	+ 78,5 %
12 600-	7 186	+ 83,5 %

Tabell F kolumn 4
(Ogift sjoeman med barn)

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Skatt på inkomst vid skiktets nedre gräns, kr.	Skatt på inkomst utöver skiktets nedre gräns
2 150- 2 400	12,25	+ 31,5 %
2 400- 3 000	91	+ 35,0 %
3 000- 3 600	301	+ 46,5 %
3 600- 4 200	580	+ 50,5 %
4 200- 4 800	883	+ 61,0 %
4 800- 5 400	1 249	+ 62,0 %
5 400- 6 000	1 621	+ 64,5 %
6 000- 6 600	2 008	+ 71,5 %
6 600- 7 200	2 437	+ 73,5 %
7 200- 7 800	2 878	+ 74,5 %
7 800- 8 400	3 325	+ 74,5 %
8 400- 9 000	3 772	+ 76,0 %
9 000- 9 600	4 228	+ 78,5 %
9 600-10 000	4 699	+ 78,5 %
10 000-12 800	5 013	+ 78,5 %
12 800-	7 211	+ 83,5 %

Nuvarande lydelse

Tabell F kolumn U
(Utländsk sjöman)

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Skatt på inkomst vid skiktets nedre gräns, kr.	Skatt på inkomst utöver skiktets nedre gräns
1 500– 1 800	10,00	+ 13,0 %
1 800– 2 400	49	+ 13,5 %
2 400– 3 000	130	+ 35,5 %
3 000– 3 600	343	+ 41,5 %
3 600– 4 200	592	+ 49,0 %
4 200– 4 800	886	+ 55,0 %
4 800– 5 400	1 216	+ 56,5 %
5 400– 6 000	1 555	+ 59,5 %
6 000– 6 600	1 912	+ 65,5 %
6 600– 7 200	2 305	+ 66,5 %
7 200– 7 800	2 704	+ 67,0 %
7 800– 8 400	3 106	+ 67,0 %
8 400– 9 000	3 508	+ 69,5 %
9 000– 9 600	3 925	+ 70,5 %
9 600–10 000	4 348	+ 70,5 %
10 000–12 600	4 630	+ 70,5 %
12 600–	6 463	+ 75,0 %

Närfart

Tabell N kolumn I
(Ogift sjöman utan barn)

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Skatt på inkomst vid skiktets nedre gräns, kr.	Skatt på inkomst utöver skiktets nedre gräns
690– 1 200	9,75	+ 27,5 %
1 200– 1 800	150	+ 29,0 %
1 800– 2 400	324	+ 33,0 %
2 400– 3 000	522	+ 42,0 %
3 000– 3 600	774	+ 47,0 %
3 600– 4 200	1 056	+ 56,5 %
4 200– 4 800	1 395	+ 61,5 %
4 800– 5 400	1 764	+ 63,0 %
5 400– 6 000	2 142	+ 67,5 %
6 000– 6 600	2 547	+ 73,5 %
6 600– 7 200	2 988	+ 74,5 %
7 200– 7 800	3 435	+ 74,5 %
7 800– 8 400	3 882	+ 74,5 %
8 400– 9 000	4 329	+ 78,0 %
9 000– 9 600	4 797	+ 78,5 %
9 600–10 000	5 268	+ 78,5 %
10 000–12 600	5 582	+ 78,5 %
12 600–	7 623	+ 83,5 %

*Nuvarande lydelse***Tabell N kolumn 2-3**
(Gift sjöman)

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Skatt på inkomst vid skiktets nedre gräns, kr.	Skatt på inkomst utöver skiktets nedre gräns
1 260- 1 800	12,40	+ 29,0 %
1 800- 2 400	169	+ 32,5 %
2 400- 3 000	364	+ 42,0 %
3 000- 3 600	616	+ 47,0 %
3 600- 4 200	898	+ 56,0 %
4 200- 4 800	1 234	+ 61,5 %
4 800- 5 400	1 603	+ 63,0 %
5 400- 6 000	1 981	+ 67,5 %
6 000- 6 600	2 386	+ 73,5 %
6 600- 7 200	2 827	+ 74,0 %
7 200- 7 800	3 271	+ 74,5 %
7 800- 8 400	3 718	+ 74,5 %
8 400- 9 000	4 165	+ 78,0 %
9 000- 9 600	4 633	+ 78,5 %
9 600-10 000	5 104	+ 78,5 %
10 000-12 600	5 418	+ 78,5 %
12 600-	7 459	+ 83,5 %

Tabell N kolumn 4
(Ogift sjöman med barn)

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Skatt på inkomst vid skiktets nedre gräns, kr.	Skatt på inkomst utöver skiktets nedre gräns
1 420- 1 800	9,80	+ 29,0 %
1 800- 2 400	120	+ 31,0 %
2 400- 3 000	306	+ 38,0 %
3 000- 3 600	534	+ 46,5 %
3 600- 4 200	813	+ 53,5 %
4 200- 4 800	1 134	+ 61,0 %
4 800- 5 400	1 500	+ 62,5 %
5 400- 6 000	1 875	+ 66,0 %
6 000- 6 600	2 271	+ 72,0 %
6 600- 7 200	2 703	+ 74,0 %
7 200- 7 800	3 147	+ 74,5 %
7 800- 8 400	3 594	+ 74,5 %
8 400- 9 000	4 041	+ 77,0 %
9 000- 9 600	4 503	+ 78,5 %
9 600-10 000	4 974	+ 78,5 %
10 000-12 800	5 288	+ 78,5 %
12 800-	7 486	+ 83,5 %

*Nuvarande lydelse***Tabell N kolumn U**
(Utländsk sjöman)

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Skatt på inkomst vid skiktets nedre gräns, kr.	Skatt på inkomst utöver skiktets nedre gräns
720- 1 200	11,00	+ 17,5 %
1 200- 1 800	95	+ 18,0 %
1 800- 2 400	203	+ 21,0 %
2 400- 3 000	329	+ 37,5 %
3 000- 3 600	554	+ 42,5 %
3 600- 4 200	809	+ 50,5 %
4 200- 4 800	1 112	+ 55,5 %
4 800- 5 400	1 445	+ 56,5 %
5 400- 6 000	1 784	+ 60,5 %
6 000- 6 600	2 147	+ 66,0 %
6 600- 7 200	2 543	+ 67,0 %
7 200- 7 800	2 945	+ 67,0 %
7 800- 8 400	3 347	+ 67,0 %
8 400- 9 000	3 749	+ 70,0 %
9 000- 9 600	4 169	+ 71,0 %
9 600- 10 000	4 595	+ 70,5 %
10 000- 12 600	4 877	+ 70,5 %
12 600-	6 710	+ 75,0 %

Föreslagen lydelse

Tabeller för beräkning av sjömansskatt

Fjärrfart

Tabell F kolumn 1

(Ogift sjöman utan barn)

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Skatt på inkomst vid skiktets nedre gräns, kr.	Skatt på inkomst utöver skiktets nedre gräns
1 500– 1 800	10,50	+ 29,5 %
1 800– 2 400	99	+ 30,0 %
2 400– 3 000	279	+ 35,5 %
3 000– 3 600	492	+ 41,0 %
3 600– 4 200	738	+ 48,5 %
4 200– 4 800	1 029	+ 55,0 %
4 800– 5 400	1 359	+ 59,5 %
5 400– 6 000	1 716	+ 63,5 %
6 000– 6 600	2 097	+ 69,5 %
6 600– 7 200	2 514	+ 72,5 %
7 200– 7 800	2 949	+ 74,5 %
7 800– 8 400	3 396	+ 74,5 %
8 400– 9 000	3 843	+ 77,5 %
9 000– 9 600	4 308	+ 78,5 %
9 600–10 000	4 779	+ 78,5 %
10 000–12 600	5 093	+ 78,5 %
12 600–	7 134	+ 83,5 %

Tabell F kolumn 2–3

(Gift sjöman)

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Skatt på inkomst vid skiktets nedre gräns, kr.	Skatt på inkomst utöver skiktets nedre gräns
2 030– 2 400	10,15	+ 30,5 %
2 400– 3 000	123	+ 35,5 %
3 000– 3 600	336	+ 40,5 %
3 600– 4 200	579	+ 48,5 %
4 200– 4 800	870	+ 55,0 %
4 800– 5 400	1 200	+ 59,5 %
5 400– 6 000	1 557	+ 63,0 %
6 000– 6 600	1 935	+ 69,5 %
6 600– 7 200	2 352	+ 72,5 %
7 200– 7 800	2 787	+ 74,5 %
7 800– 8 400	3 234	+ 74,5 %
8 400– 9 000	3 681	+ 77,0 %
9 000– 9 600	4 143	+ 78,5 %
9 600–10 000	4 614	+ 78,5 %
10 000–12 600	4 928	+ 78,5 %
12 600–	6 969	+ 83,5 %

*Föreslagen lydelse***Tabell F kolumn 4**
(Ogift sjoeman med barn)

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Skatt på inkomst vid skiktets nedre gräns, kr.	Skatt på inkomst utöver skiktets nedre gräns
2 190- 2 400	10,05	+ 29,5 %
2 400- 3 000	72	+ 33,5 %
3 000- 3 600	273	+ 39,5 %
3 600- 4 200	510	+ 45,5 %
4 200- 4 800	783	+ 53,5 %
4 800- 5 400	1 104	+ 58,5 %
5 400- 6 000	1 455	+ 62,0 %
6 000- 6 600	1 827	+ 68,0 %
6 600- 7 200	2 235	+ 71,0 %
7 200- 7 800	2 661	+ 74,5 %
7 800- 8 400	3 108	+ 74,5 %
8 400- 9 000	3 555	+ 76,5 %
9 000- 9 600	4 014	+ 78,5 %
9 600-10 000	4 485	+ 78,5 %
10 000-12 800	4 799	+ 78,5 %
12 800-	6 997	+ 83,5 %

Tabell F kolumn U
(Utländsk sjoeman)

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Skatt på inkomst vid skiktets nedre gräns, kr.	Skatt på inkomst utöver skiktets nedre gräns
1 550- 1 800	10,25	+ 11,5 %
1 800- 2 400	39	+ 12,0 %
2 400- 3 000	111	+ 32,0 %
3 000- 3 600	303	+ 36,5 %
3 600- 4 200	522	+ 43,5 %
4 200- 4 800	783	+ 49,5 %
4 800- 5 400	1 080	+ 53,5 %
5 400- 6 000	1 401	+ 56,5 %
6 000- 6 600	1 740	+ 63,0 %
6 600- 7 200	2 118	+ 65,0 %
7 200- 7 800	2 508	+ 67,0 %
7 800- 8 400	2 910	+ 67,0 %
8 400- 9 000	3 312	+ 69,5 %
9 000- 9 600	3 729	+ 70,5 %
9 600-10 000	4 152	+ 71,0 %
10 000-12 600	4 436	+ 70,5 %
12 600-	6 269	+ 75,0 %

Föreslagen lydelse

Närfart

Tabell N kolumn 1

(Ogift sjöman utan barn)

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Skatt på inkomst vid skiktets nedre gräns, kr.	Skatt på inkomst utöver skiktets nedre gräns
740- 1 200	11,50	+ 27,5 %
1 200- 1 800	138	+ 29,0 %
1 800- 2 400	312	+ 30,5 %
2 400- 3 000	495	+ 37,0 %
3 000- 3 600	717	+ 42,0 %
3 600- 4 200	969	+ 50,0 %
4 200- 4 800	1 269	+ 56,5 %
4 800- 5 400	1 608	+ 60,0 %
5 400- 6 000	1 968	+ 64,5 %
6 000- 6 600	2 355	+ 70,5 %
6 600- 7 200	2 778	+ 73,0 %
7 200- 7 800	3 216	+ 74,5 %
7 800- 8 400	3 663	+ 74,5 %
8 400- 9 000	4 110	+ 78,5 %
9 000- 9 600	4 581	+ 78,5 %
9 600-10 000	5 052	+ 78,5 %
10 000-12 600	5 366	+ 78,5 %
12 600-	7 407	+ 83,5 %

Tabell N kolumn 2-3

(Gift sjöman)

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Skatt på inkomst vid skiktets nedre gräns, kr.	Skatt på inkomst utöver skiktets nedre gräns
1 300- 1 800	11,00	+ 29,0 %
1 800- 2 400	156	+ 30,5 %
2 400- 3 000	339	+ 36,5 %
3 000- 3 600	558	+ 42,5 %
3 600- 4 200	813	+ 49,5 %
4 200- 4 800	1 110	+ 56,0 %
4 800- 5 400	1 446	+ 60,0 %
5 400- 6 000	1 806	+ 64,5 %
6 000- 6 600	2 193	+ 70,5 %
6 600- 7 200	2 616	+ 73,0 %
7 200- 7 800	3 054	+ 74,5 %
7 800- 8 400	3 501	+ 74,5 %
8 400- 9 000	3 948	+ 78,0 %
9 000- 9 600	4 416	+ 78,5 %
9 600-10 000	4 887	+ 78,5 %
10 000-12 600	5 201	+ 78,5 %
12 600-	7 242	+ 83,5 %

*Föreslagen lydelse***Tabell N kolumn 4**
(Ogift sjoeman med barn)

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Skatt på inkomst vid skiktets nedre gräns, kr.	Skatt på inkomst utöver skiktets nedre gräns
1 470- 1 800	11,30	+ 29,0 %
1 800- 2 400	107	+ 29,5 %
2 400- 3 000	284	+ 35,0 %
3 000- 3 600	494	+ 40,5 %
3 600- 4 200	737	+ 47,5 %
4 200- 4 800	1 022	+ 55,0 %
4 800- 5 400	1 352	+ 59,0 %
5 400- 6 000	1 706	+ 63,0 %
6 000- 6 600	2 084	+ 69,0 %
6 600- 7 200	2 498	+ 72,0 %
7 200- 7 800	2 930	+ 74,5 %
7 800- 8 400	3 377	+ 74,5 %
8 400- 9 000	3 824	+ 77,0 %
9 000- 9 600	4 286	+ 78,5 %
9 600-10 000	4 757	+ 78,5 %
10 000-12 800	5 071	+ 78,5 %
12 800-	7 269	+ 83,5 %

Tabell N kolumn U
(Utländsk sjoeman)

Beskattningsbar månadsinkomst, kr.	Skatt på inkomst vid skiktets nedre gräns, kr.	Skatt på inkomst utöver skiktets nedre gräns
760- 1 200	10,20	+ 17,0 %
1 200- 1 800	85	+ 18,0 %
1 800- 2 400	193	+ 19,0 %
2 400- 3 000	307	+ 32,5 %
3 000- 3 600	502	+ 38,5 %
3 600- 4 200	733	+ 44,5 %
4 200- 4 800	1 000	+ 50,5 %
4 800- 5 400	1 303	+ 54,0 %
5 400- 6 000	1 627	+ 58,0 %
6 000- 6 600	1 975	+ 63,0 %
6 600- 7 200	2 353	+ 66,0 %
7 200- 7 800	2 749	+ 67,0 %
7 800- 8 400	3 151	+ 67,0 %
8 400- 9 000	3 553	+ 70,5 %
9 000- 9 600	3 976	+ 70,5 %
9 600-10 000	4 399	+ 70,5 %
10 000-12 600	4 681	+ 70,5 %
12 600-	6 514	+ 75,0 %

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1978.

De nya tabellerna tillämpas från och med ikraftträdandet vid redares avräkning med sjöman av belopp som utgör beskattningsbar inkomst. Äldre lydelse av tabellerna gäller dock fortfarande i fråga om sjömansskatt som har avräknats eller bort avräknas från beskattningsbar inkomst före ikraftträdandet av denna lag.

4 Förslag till Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrives att punkt 2 av anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Anvisningar

till 50 §

2.¹ Vid bedömningen av om skattskyldigs inkomst till icke obetydlig del utgjorts av folkpension iakttages följande. Som folkpension räknas icke barnpension eller vårdbidrag. Den omständigheten att folkpension under ett beskattningsår utgått med ett ringa belopp, t. ex. till följd av att folkpensionen icke åtnjutits under hela året, utgör icke hinder mot att medgiva den skattskyldige avdrag. Avgörande för bedömningen i detta fall är huruvida folkpensionen, om den utgått i full utsträckning, utgjort en icke obetydlig del av inkomsten. Som folkpension behandlas även tilläggs pension i den mån den enligt lagen om pensionstillskott föranlett avräkning av pensionstillskott.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer fastställer närmare föreskrifter för avdragsberäkningen enligt nedan angivna grunder.

Avdraget skall i första hand bestämmas med hänsyn till storleken av den skattskyldiges taxerade inkomst enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt. Överstiger denna inkomst icke visst högsta belopp, skall avdraget beräknas till vad som behövs för att den skattskyldige icke skall påföras statligt beskattningsbar inkomst. Detta högsta inkomstbelopp motsvarar taxerad inkomst för skattskyldig, som under beskattningsåret icke haft annan inkomst än ålderspension enligt 6 kap. 2 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring och därutöver skattepliktiga intäkter av tjänst om sammanlagt 3 800 kronor samt åtnjutit avdrag endast med 100 kronor enligt 33 § 2 mom. första stycket. För gift skattskyldig, som uppburit folkpen-

Avdraget skall i första hand bestämmas med hänsyn till storleken av den skattskyldiges taxerade inkomst enligt lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt. Överstiger denna inkomst icke visst högsta belopp, skall avdraget beräknas till vad som behövs för att den skattskyldige icke skall påföras statligt beskattningsbar inkomst. Detta högsta inkomstbelopp motsvarar taxerad inkomst för skattskyldig, som under beskattningsåret icke haft annan inkomst än ålderspension enligt 6 kap. 2 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring och därutöver skattepliktiga intäkter av tjänst om sammanlagt 3 300 kronor samt åtnjutit avdrag endast med 100 kronor enligt 33 § 2 mom. första stycket. För gift skattskyldig, som uppburit folkpen-

¹ Senaste lydelse 1976:1083.

Nuvarande lydelse

sion med belopp som tillkommer gift vars make uppbär folkpension, beräknas det högsta inkomstbeloppet med utgångspunkt från en pension utgörande 77,5 procent av basbeloppet. För övriga skattskyldiga beräknas det med utgångspunkt från en pension utgörande 95 procent av basbeloppet. Sistnämnda beräkningsgrund gäller också om gift skattskyldig under viss del av beskattningsåret uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make uppbär folkpension, och under återstoden av året uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make saknar folkpension.

Om skattskyldigs statligt taxerade inkomst överstiger det högsta inkomstbeloppet enligt föregående stycke, reduceras avdraget med belopp motsvarande 40 procent av överskjutande taxerad inkomst.

Det avdrag som beräknas med hänsyn till skattskyldigs statligt taxerade inkomst jämkas, om värdet av skattepliktig förmögenhet överstiger 75 000 kronor. Om förmögenhetsvärdet överstiger 125 000 kronor, skall avdrag icke medgivas. Värdet av sådan fastighet som avses i 24 § 2 mom. denna lag och jordbruksfastighet som i huvudsak användes för bostadsändamål skall inräknas i förmögenhetsvärdet med skäligt belopp. Har den skattskyldige eller hans make flera fastigheter av sådant slag gälla bestämmelserna enbart en fastighet. I första hand avses fastighet som utgör stadigvarande bostad för den skattskyldige.

Här ovan angivna grunder för avdragsberäkningen får frångås, när särskilda omständigheter föranleda det.

Vid beräkning av avdrag för gift skattskyldig iakttages bestämmelserna i 52 § 1 mom. sista stycket.

Överstiger den skattskyldiges statligt taxerade inkomst icke 36 000 kronor, skall avdrag enligt denna anvisningspunkt medges med minst 500 kronor. Överstiger inkomsten 36 000 kronor men icke 38 500 kronor utgör avdraget

Föreslagen lydelse

sion med belopp som tillkommer gift vars make uppbär folkpension, beräknas det högsta inkomstbeloppet med utgångspunkt från en pension utgörande 77,5 procent av basbeloppet. För övriga skattskyldiga beräknas det med utgångspunkt från en pension utgörande 95 procent av basbeloppet. Sistnämnda beräkningsgrund gäller också om gift skattskyldig under viss del av beskattningsåret uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make uppbär folkpension, och under återstoden av året uppburit folkpension med belopp som tillkommer gift vars make saknar folkpension.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

*minst ett belopp motsvarande 20
procent av skillnaden mellan 38 500
kronor och inkomsten i fråga.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1978 och tillämpas första gången vid 1979 års taxering.

5 Förslag till Lag om ändring i taxeringslagen (1956:623)

Härigenom föreskrives att 22 § 3 mom. taxeringslagen (1956:623)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

3 m o m.² Skattskyldig, som uppburit folkpension, är med undantag som anges i andra stycket skyldig att utan anmaning avlämna självdeklaration endast om hans bruttoinkomst av en eller flera förvärvskällor under året uppgått till minst 13 500 kronor, eller, om hans make uppburit folkpension, till minst 11 700 kronor. Med folkpension avses folkpension i form av ålderspension, förtidspension, änkepension och hustrutillägg. Som folkpension räknas icke barnpension eller vårdbidrag.

3 m o m. Skattskyldig, som uppburit folkpension, är med undantag som anges i andra stycket skyldig att utan anmaning avlämna självdeklaration endast om hans bruttoinkomst av en eller flera förvärvskällor under året uppgått till minst 14 600 kronor, eller, om hans make uppburit folkpension, till minst 12 600 kronor. Med folkpension avses folkpension i form av ålderspension, förtidspension, änkepension och hustrutillägg. Som folkpension räknas icke barnpension eller vårdbidrag.

Bestämmelserna i första stycket gälla icke om den skattskyldiges make är skyldig att utan anmaning avlämna självdeklaration, om den skattskyldige har varit bosatt i riket endast en del av beskattningsåret, om han har skattepliktiga förmögenhetstillgångar överstigande 75 000 kronor eller om garantibelopp för fastighet skall upptagas såsom skattepliktig inkomst för honom. I fråga om makar gälla bestämmelserna i 1 mom. tredje stycket såvitt avser förmögenhet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1978.

¹ Lagen omtryckt 1971:399. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:773.

² Senaste lydelse 1976:1084.

6 Förslag till Lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

Härigenom föreskrives att 2 § 5 mom. samt 4 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

5 m o m.² Skattskyldig fysisk person över 16 år, som varit bosatt eller stadigvarande vistats här i riket under någon del av beskattningsåret och som under beskattningsåret haft A-inkomst enligt 9 § 3 mom. andra stycket lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt med minst 4 500 kronor, åtnjuter särskild skattereduktion med 250 kronor, om hans taxerade inkomst enligt nämnda lag icke överstiger 36 000 kronor. Överstiger den skattskyldiges statligt taxerade inkomst 36 000 kronor men icke 38 500 kronor åtnjutes särskild skattereduktion med belopp som motsvarar 10 procent av skillnaden mellan 38 500 kronor och den taxerade inkomsten. Särskild skattereduktion åtnjutes dock icke av skattskyldig, som har rätt till avdrag för nedsatt skatteförmåga enligt 50 § 2 mom. fjärde stycket kommunalskattelagen (1928:370).

5 m o m. Skattskyldig fysisk person, som varit bosatt eller stadigvarande vistats här i riket under någon del av beskattningsåret åtnjuter särskild skattereduktion med 400 kronor.

I fråga om särskild skattereduktion äga bestämmelserna i 4 mom. femte och sjätte styckena motsvarande tillämpning.

4 §

1 m o m.³ Har lokal skattemyndighet ej annorledes förordnat, skall, då inkomst av tjänst hänför sig till arbetsanställning som är avsedd att vara kortare tid än en vecka eller då inkomsten eljest avser bestämd tidsperiod och uppbäres vid regelbundet återkommande tillfällen, preliminär A-skatt utgå med belopp, som angivas i skattetabeller. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer fastställer för varje inkomstår sådana tabeller.

¹ Lagen omtryckt 1972:75. Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:771.

² Senaste lydelse 1974:771.

³ Senaste lydelse 1974:771.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Skattetablerna skola för olika inkomstbelopp, beräknade för vecka eller den längre tid som bestäms av regeringen eller den myndighet regeringen utser, angiva därå belöpande preliminär skatt. Tabellerna skola grundas på följande förutsättningar, nämligen

att inkomsten samt grundavdraget äro oförändrade under inkomståret,

att den skattskyldige icke kommer att taxeras för annan inkomst än som i tabellen angives, ej heller för garantibelopp för fastighet eller för förmögenhet,

att den skattskyldige icke har att erlægga socialförsäkringsavgift till folkpensioneringen enligt 19 kap. 3 § lagen (1962:381) om allmän försäkring, tilläggs pensionsavgift eller sjukförsäkringsavgift,

att skattskyldig, som avses i 2 mom. första stycket 2) och 4) erhåller skattereduktion, att skattskyldig, som avses i 2 mom. första stycket 2) och 4) erhåller skattereduktion, samt

att den skattskyldige erhåller särskild skattereduktion, om inkomsten för år räknat icke överstiger 38 500 kronor eller, såvitt gäller i 2 mom. första stycket 3) och 4) avsedd skattskyldig, 40 500 kronor, samt

att vid taxering för inkomsten icke andra avdrag medgivas den skattskyldige än dels grundavdrag, och, såvitt gäller i 2 mom. första stycket 3) och 4) avsedd skattskyldig, avdrag enligt 46 § 3 mom. kommunalskattelagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1978 och tillämpas första gången i fråga om preliminär skatt för år 1978 samt slutlig och tillkommande skatt på grund av 1979 års taxering.

7 Förslag till Lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m. m.

Härigenom föreskrives att 2 § lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m. m.¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §²

Vid tillämpning av 1 § skall i skatteunderlaget icke inräknas skattekronor och skatteören som kan anses hänföra sig till följande skattepliktiga intäkter, nämligen *dels* sjukpenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller lagen (1976:380) om arbetskadeförsäkring eller ersättning enligt lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd, lagen (1977:267) om krigsskadeersättning till sjömän, förordningen (1954:249) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under tjänstgöring i civilförsvaret, kungörelsen (1962:607) om ersättning på grund av verksamhet för brandsläckning m. m., kungörelsen (1961:457) om ersättning på grund av medverkan i skyddsarbete vid olyckor i atomanläggningar m. m., förordningen (1954:250) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under vistelse å anstalt m. m., lagen (1954:246) om krigsförsäkring för sjömän m. fl., militärsättningsförordningen (1950:261) och lagen (1956:293) om ersättning åt smittbärare, allt till den del sjukpenningen eller ersättningen grundas på förvärvsinkomst av minst 4 500 kronor för år, *dels* föräldrapenning och vårdbidrag enligt lagen om allmän försäkring, *dels* timstudiestöd, inkomstbidrag och vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973:349), *dels* utbildningsbidrag för doktorander och timsättning vid grundläggande utbildning för vuxna, *dels* dagpenning från arbetslöshetsförsäkringen och kontant arbetsmarknadsstöd, *dels* utbildningsbidrag vid arbetsmarknadsutbildning såvitt avser dagpenning och stimulansbidrag, *dels* dagpenning vid utbildning och tjänstgöring inom totalförsvaret. Intäkterna upptages härvid till belopp som anges på kontrolluppgift enligt taxeringslagen (1956:623).

Vid beräkning av skatteunderlaget för fysisk person skall avdrag vidare göras för skattekronor och skatteören, som kan anses motsvara sjukpenning, vilken vid arbetsgivarinträde enligt 3 kap. 16 § lagen (1962:381) om allmän försäkring för honom uppburits av arbetsgivaren, om arbetsgivarinträdet skett den 9 november 1973 eller senare.

Vid beräkning av antalet skatte- Vid beräkning av antalet skatte-
kronor och skatteören skall såvitt kronor och skatteören skall såvitt

¹ Lagen omtryckt 1973:437. Senaste lydelse av lagens rubrik 1977:191.

² Senaste lydelse 1977:282.

Nuvarande lydelse

gäller avdrag för sjukförsäkringsavgift enligt 46 § 2 mom. 3), grundavdrag enligt 48 § och *avdrag för nedsatt skatteförmåga enligt 50 § 2 mom. fjärde stycket* kommunalskattelagen (1928:370) tillämpas de regler som gäller vid 1975 års taxering. Härvid beräknas avdraget för sjukförsäkringsavgift, såvitt denna grundas på inkomst av anställning, till belopp som påförts på grund av 1975 års taxering. *I fråga om det extra avdraget för nedsatt skatteförmåga beaktas inte sådan minskning av avdraget som följer av att den skattskyldige eller hans make har förmögenhet.*

Föreslagen lydelse

gäller avdrag för sjukförsäkringsavgift enligt 46 § 2 mom. 3) och grundavdrag enligt 48 § kommunalskattelagen (1928:370) tillämpas de regler som gäller vid 1975 års taxering. Härvid beräknas avdraget för sjukförsäkringsavgift, såvitt denna grundas på inkomst av anställning, till belopp som påförts på grund av 1975 års taxering.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1979 och tillämpas första gången i fråga om utdebitering för år 1980.

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1977-10-20

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ahlmark, Romanus, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Olsson, Dahlgren, Åsling, Troedsson, Mundebo, Ullsten, Wikström, Johansson

Föredragande: statsrådet Mundebo

Proposition om inflationsskydd för inkomstskatteskalen, m. m.

1 Inledning

Tre stora utredningar inom området för beskattning och kommunal ekonomi kommer inom kort att redovisa resultatet av sitt arbete. Utredningsarbetet avses ge underlaget för regeringens överväganden om varaktiga reformer inom skattesystemet och den kommunala ekonomin. Dessa reformer skall bl. a. innefatta sänkta marginalskatter i vanliga inkomstlagen, inflationsskydd i skattesystemet och åtgärder för att hålla tillbaka de kommunala skattehöjningarna.

Beslut i dessa hänseenden kan fattas tidigast under år 1978 och reformerna successivt träda i kraft med början år 1979. En mera begränsad skatteomläggning måste emellertid genomföras redan för år 1978 eftersom ett bibehållande av gällande regler skulle ge helt oacceptabla resultat. Det kortsiktiga syftet måste liksom i de senaste årens omläggningar främst vara att motverka inflationens effekter på skatteuttaget och att underlätta de kommande avtalsförhandlingarna. Samtidigt är det emellertid också lämpligt att i vissa avseenden inleda det mer långsiktiga reformarbetet. Jag vill nu ta upp frågan om en sådan skatteomläggning.

Ett delförslag om inflationsskydd för skatteskalen har enligt tilläggsdirektiv den 18 november 1976 lagts fram av 1972 års skatteutredning (Fi 1972:02)¹ i betänkandet (SOU 1977:18, Inflationsskyddad skatteskala). Enligt

¹ Direktören Bo Jonas Sjönander, ordförande, riksdagsledamoten Alvar Andersson, professorn Osborne Bartley, riksdagsledamoten Holger Bergqvist, departementsrådet Gunnar Björne, f. d. riksdagsledamoten Erik Brandt, riksdagsledamöterna Eric Enlund och Arne Gadd, sekreteraren Anna Hedborg, riksdagsledamoten Carl-Henrik Hermansson, direktören Nils Holgerson, riksdagsledamöterna Gördis Hörnlund, Valter Kristenson, Bo Lundgren och Tage Sundkvist, förbundsordföranden Sune Tidefelt samt partisekreteraren Lars Tobisson.

utredningens delförslag skall skiktgränserna i statsskatteskalen och grundavdraget anknytas till basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Utredningens förslag är inte enhälligt. Ledamöterna Brandt, Gadd, Hedborg, Hermansson, Hörnlund och Kristenson har avgett reservationer. Vidare har ledamoten Tiddefelt och experten Åberg lämnat särskilda yttranden.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av kammarrätten i Göteborg, riks försäkringsverket (RFV), statskontoret, riksrevisionsverket (RRV), riksskatteverket (RSV), länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Jönköpings, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Värmlands, Västmanlands, Kopparbergs, Västernorrlands samt Norrbottens län, Centralorganisationen SACO/SR, Föreningen Sveriges fögderichefer, Landsorganisationen i Sverige (LO), Landstingsförbundet, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), Svenska kommunförbundet, Sveriges hantverks- och industriorganisation (SHIO), Sveriges industriförbund, Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund (TOR) samt Tjänstemännens centralorganisation (TCO).

Länsstyrelsen i Stockholms län har till sitt yttrande fogat ett yttrande från lokala skattemyndigheten i Stockholms fögderi. LO har till sitt yttrande fogat ett yttrande från Svenska kommunalarbetareförbundet. LRF hänvisar till yttrande av Lantbrukarnas skattedelegation. SAF och Sveriges industriförbund hänvisar till yttrande av Näringslivets skattedelegation.

2 Gällande bestämmelser

2.1 Allmänt

Inkomstbeskattningen betalas till staten i form av statlig inkomstskatt och till kommunerna i form av allmän kommunalskatt.

Den statliga inkomstskatten är progressiv för fysiska personer, oskiftade dödsbon och familjestiftelser men proportionell för övriga skattskyldiga.

Den allmänna kommunalskatten är i princip proportionell.

Den fortsatta redogörelsen för inkomstbeskattningen avser endast fysiska personer.

Som underlag för inkomstbeskattningen bestäms beskattningsbar inkomst för varje skattskyldig. Denna inkomst utgörs av taxerad inkomst minskad med grundavdrag och i förekommande fall s. k. extra avdrag. Beskattningsunderlaget bestäms för stats- och kommunalbeskattningen var för sig genom ett årligt taxeringsförfarande. Bestämmelser för inkomstberäkningen finns främst i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, (ändrad senast 1977:572), SI, och kommunalskattelagen (1928:370) (ändrad senast 1977:573), KL. Reglerna för inkomstberäkningen är till stor del gemensamma för de båda inkomstskatterna.

Skatteplikt föreligger för inkomst av jordbruksfastighet, annan fastighet,

rörelse, tjänst, tillfällig förvärvsverksamhet och kapital. Vid kommunaltaxeringen är också s. k. garantibelopp för fastighet skattepliktigt. Inkomstberäkningen sker särskilt för varje s. k. förvärvskälla.

Vid beräkningen av inkomst från särskild förvärvskälla får avräknas alla omkostnader under beskattningsåret som fordras för att förvärva och behålla intäkterna. I fråga om jordbruks- och rörelseinkomst medges avdrag för bl. a. egenavgifter till sjukförsäkringen, folkpensioneringen, ATP, arbetsskadeförsäkringen och den allmänna arbetsgivaravgiften. Summan av inkomsterna från olika förvärvskällor utgör den skattskyldiges sammanräknade inkomst.

Från sammanräknad inkomst får göras s. k. allmänna avdrag (46 § KL). I första hand avräknas underskott som vid inkomstberäkningen har uppkommit i förvärvskälla. Därefter kvarstår sammanräknad nettoinkomst. Denna reduceras med vissa allmänna avdrag som inte har direkt samband med någon förvärvskälla.

Sammanlagda inkomster från olika förvärvskällor minskat med allmänna avdrag och förlustavdrag samt med tillägg vid kommunaltaxeringen för eventuellt garantibelopp utgör taxerad inkomst. Denna avrundas nedåt till jämnt tiotal kronor.

Från taxerad inkomst avräknas grundavdrag med 4 500 kr. under förutsättning att den skattskyldige varit bosatt i Sverige under hela beskattningsåret. Har den skattskyldige varit bosatt i Sverige endast under en del av beskattningsåret jämkas grundavdraget med hänsyn härtill (48 § KL).

Utöver grundavdrag har skattskyldig i vissa fall även rätt till s. k. extra avdrag (50 § 2 mom. KL), nämligen dels när skatteförmågan är väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom eller annan s. k. ömmande omständighet, dels när hans inkomst efter skatt på grund av nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvållad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan sådan omständighet understiger existensminimum.

Sedan taxerad inkomst minskats med eventuellt grundavdrag och extra avdrag erhålles beskattningsbar inkomst. Denna avrundas nedåt till jämnt hundratal kronor.

Makar taxeras var och en för sin inkomst. Vid inkomstberäkningen gäller dock i vissa hänseenden särskilda regler för makar.

Den statliga inkomstskatten tas ut med viss procent av ett s. k. grundbelopp, som i sin tur motsvarar viss del av den beskattningsbara inkomsten. Under senare år har regelmässigt tagits ut 100 % av grundbeloppet, vilket betyder att uttagen skatt varit lika stor som grundbeloppet. Skatten bestäms efter en progressiv skiktscala, som har följande utseende (10 § 1 mom. S1).

Beskattningsbar inkomst, kr.	Skatt inom skiktet, %
– 15 000	2
15 000– 20 000	4
20 000– 25 000	6
25 000– 30 000	10
30 000– 35 000	15
35 000– 40 000	21
40 000– 45 000	26
45 000– 50 000	35
50 000– 55 000	36
55 000– 60 000	37
60 000– 65 000	38
65 000– 70 000	43
70 000– 80 000	48
80 000–100 000	49
100 000–150 000	53
150 000–	58

I vissa fall medges särskilda avdrag från den uträknade skatten i form av s. k. skattereduktion resp. särskild skattereduktion. Bestämmelser härom finns i 2 § 4 och 5 mom. uppbördslagen (1953:272, omtryckt 1972:75, ändrad senast 1977:281).

Rätt till skattereduktion med 1 800 kr. har ensamstående skattskyldig med hemmavarande barn under 18 år och gift skattskyldig vars make saknar statligt taxerad inkomst. Gift skattskyldig vars make har taxerad inkomst understigande 4 500 kr. får skattereduktion med 40 % av skillnaden mellan 4 500 kr. och makens taxerade inkomst. Skattereduktion avräknas mot vissa skatter och avgifter, dock inte mot bl. a. statlig förmögenhetsskatt, ATP-avgift eller andra socialförsäkringsavgifter.

Den särskilda skattereduktionen medges skattskyldig som är över 16 år och som inte har rätt till extra avdrag enligt de regler som gäller för folkpensionärer. Den särskilda skattereduktionen uppgår till 250 kr. om den taxerade inkomsten inte överstiger 36 000 kr. Om inkomsten är högre men inte över 38 500 kr. medges skattereduktion med ett belopp som motsvarar 10 % av skillnaden med 38 500 kr. och den taxerade inkomsten.

Den kommunala inkomstskatten är som tidigare nämnts proportionell i förhållande till den beskattningsbara inkomsten och tas ut med en i särskild ordning bestämd andel av denna inkomst. Den genomsnittliga kommunala utdebiteringen beräknas till ca 28,50 kr. per 100 kr. beskattningsbar inkomst för år 1978, dvs. skattesatsen blir i genomsnitt ca 27,5 %.

2.2 Folkpensionärernas beskattning

Folkpensionsförmånerna varmed avses ålderspension, förtidspension, änkepension och hustrutillägg är i princip skattepliktiga. Folkpensionärer medges emellertid i regel ett särskilt avdrag vid inkomsttaxeringen. De

nuvarande reglerna om det extra avdragets beräkning tillkom genom lagstiftning år 1975 (prop. 1975:92, SkU 1975:25, rskr 1975:126, SFS 1975:312). Reglerna kompletterades genom lagstiftning år 1976 (prop. 1976/77:45, SkU 1976/77:15, rskr 1976/77:103, SFS 1976:1083–1084). Dessa ändringar avsåg förmögenhetsinnehavets inverkan på det extra avdraget samt deklara-tions-skyldigheten.

Det extra avdraget är numera så utformat att den som bara har ålderspension jämte viss mindre sidoinkomst är helt befriad från skattskyldighet. Avdraget beräknas fr. o. m. inkomståret 1976 utan hänsyn till makens inkomst. Pensionstillskotten räknas numera som sidoinkomst. Den inkomst en folkpensionär högst kan ha utan att skattskyldighet uppkommer har bestämts till ett belopp motsvarande summan av ålderspension enligt 6 kap. 2 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring (omtryckt 1977:630) AFL, och inkomster därutöver med 3 800 kr. sedan avdrag gjorts med 100 kr. enligt 33 § 2 mom. första stycket KL.

Eftersom pensionsförmånerna är olika för gift resp. ogift folkpensionär kommer den skattefria nivån att variera beroende på om även maken uppbär folkpension.

Så länge den taxerade inkomsten inte överstiger den nu angivna nivån är folkpensionären inte skattskyldig. När den taxerade inkomsten överstiger denna skattefria nivå avtrappas det extra avdraget med 40 % av överskjutande taxerad inkomst. Avdraget jämkas även med hänsyn till förmögenhet. Om förmögenheten överstiger 75 000 kr. nedsätts avdraget successivt. Avdrag medges i regel inte om förmögenheten överstiger 125 000 kr. För makar beräknas förmögenheten gemensamt. Om den taxerade inkomsten inte överstiger 36 000 kr. skall dock extra avdrag medges med minst 500 kr. Överstiger inkomsten 36 000 kr. men inte 38 500 kr. beräknas avdraget till minst ett belopp motsvarande 20 % av skillnaden mellan 38 500 kr. och inkomsten i fråga.

De grundläggande reglerna för beräkningen av det extra avdraget finns i punkt 2 av anvisningarna till 50 § KL. RSV utfärdar sedan med ledning av dessa bestämmelser närmare föreskrifter om avdragets beräkning. För taxeringsåret 1977 gäller anvisningarna i RSV Dt 1976:44. Det bör nämnas att egnahem, fritidsfastigheter samt jordbruksfastigheter som används för bostadsändamål skall inräknas i förmögenheten med skäligt belopp. Enligt RSV:s anvisningar skall i dessa fall som tillgång tas upp 1/10 av skillnaden mellan taxeringsvärdet och låneskulder som avser fastigheten, i den mån skillnaden inte överstiger 100 000 kr. Överskjutande del tas upp till sitt fulla värde. Den förmånliga värderingen får bara avse en fastighet per hushåll.

Reglerna om folkpensionärernas deklara-tions-plikt finns i 22 § 3 mom. taxeringslagen (1956:623), omtryckt 1971:399, ändrad senast 1977:574), TL. Reglerna är anpassade till den skattefria nivån och angivna i bestämda belopp. För gift folkpensionär, vars make uppbär folkpension, inträder skatteplikt och deklara-tions-skyldighet då hans inkomster sammanlagt uppgått till 11 700 kr. För annan folkpensionär ligger motsvarande gräns vid 13 500 kr.

3 Utredningsförslaget

3.1 Inledning

Genom tilläggsdirektiv den 18 november 1976 fick utredningen i uppdrag bl. a. att med förtur utarbeta ett förslag om inflationsskydd för skatteskalan. De nya reglerna skulle enligt direktiven kunna träda i kraft den 1 januari 1978.

Utredningen har strävat efter att finna en varaktig konstruktion av ett sådant inflationsskydd samtidigt som man velat undvika att föregripa eller försvåra det fortsatta utredningsarbetet. Utredningens förslag innebär att skiktgränserna i statsskatteskalan och grundavdraget anknyts till basbeloppet enligt lagen (1962:38) om allmän försäkring. I övrigt lämnas nu gällande beskattningsregler oförändrade. I sitt slutbetänkande avser utredningen att redovisa sina överväganden angående inflationsskyddets utformning i övrigt och främst då de delar därav som har nära samband med återstående arbetsuppgifter.

3.2 Inflation och inkomstbeskattning

Utredningen framhåller inledningsvis att inflationens effekter på skattesystemet har blivit särskilt påtagliga under de senare åren. Tre faktorer sägs därvid ha samverkat, nämligen de kraftiga prisstegringarna, den snabba inkomstutvecklingen och den ökade progressiviteten i den statliga skatteskalan. Största delen av löneökningarna har endast utgjort kompensation för inflationen och utgör alltså ingen real inkomstökning. Eftersom skatteskalans skiktgränser anges i fasta belopp innebär det emellertid att även rent nominella inkomstökningar leder till en automatiskt skärpt beskattning.

Inflationens effekter har också, framhåller utredningen, blivit allt mer uppmärksammade i samband med avtalsförhandlingarna på arbetsmarknaden, där det s. k. utbytesproblemet krävt sin lösning. Vid oförändrade skatteskalor i en inflationsekonomi ställs löneförhandlingarna nämligen inför problemet att skillnaden mellan en avtalad bruttolöneökning och ökningen av realinkomsten efter skatt blivit mycket stor.

De hittills genomförda årliga skatteomläggningarna, där bl. a. den statliga inkomstskatten njusterats, har enligt utredningen inte lyckats hindra successivt skärpta marginaeffekter för många inkomsttagare. De har inte heller givit någon varaktig lösning av utbytesproblemet.

3.3 Inflationsskyddets utformning

Vid utformningen av ett inflationsskydd uppkommer frågan vilket mått på inflationen som skall användas. Utredningen framhåller att eftersom målet är att skydda inkomsttagarna mot skatteskärpningar till följd av inflationen bör man inrikta sig på prisutvecklingen för den privata konsumtionen.

Denna prisutveckling mäts genom konsumentprisindex, som för varje månad beräknas av statistiska centralbyrån och fastställs av regeringen. Denna index avser att visa hur stor kompensation som behövs för att trots prisstegringar bibehålla oförändrad levnadsnivå. Indexen har fått en vidsträckt användning och ligger till grund för värdesäkring av ett stort antal förmåner bl. a. inom den allmänna försäkringen. Vidare används den för omräkning av värdebelopp till fasta priser t. ex. i nationalräkenskaperna och inom skattesystemet vid beräkning av realisationsvinst vid fastighetsförsäljning.

I betänkandet framhålls vidare att flertalet förmåner inom den allmänna försäkringen är anknutna till ett basbelopp. Detta utgår från ett belopp om 4 000 kr., avseende prisläget i september 1957. Detta belopp uppräknas med hjälp av konsumentprisindex. Basbeloppet för en viss månad bestäms med ledning av konsumentprisindex för andra månaden före denna månad. Ändring av basbeloppet sker när konsumentprisindex stigit minst 3 % sedan föregående ändring. Denna regel har motiverats med att det inte är påkallat att ge kompensation för mindre förändringar i det allmänna prisläget samt att det från praktisk synpunkt är en fördel om förmånernas belopp inte ändras alltför ofta.

Basbeloppet används inte bara för beräkning av olika förmåner inom och utom den allmänna försäkringen. Det har också kommit att få betydelse inom skattesystemet. Som exempel på skatteregler med basbeloppsanknytning nämns i betänkandet extra avdrag för folkpensioner, existensminimireglerna, rätten till avdrag för premier på pensionsförsäkringar, beskattningen av vissa avgångsersättningar och engångsbelopp vid personskada, samt arvs- och gåvobeskattningen av förmånstagarförvärv.

Med hänsyn till den vidsträckt användningen av konsumentprisindex och basbeloppet för värdesäkring av skilda förmåner m. m. anser utredningen det naturligt att använda samma beräkningsgrund för inflationsskydd av skatteskalan. Även de skäl som anförts i fråga om spärregeln för ändring av basbeloppet sägs ha sin giltighet i sammanhanget. Av taxeringstekniska skäl måste enligt utredningen inflationsskyddet grunda sig på en prisutveckling som ägt rum före inkomståret. Utredningen föreslår också att basbeloppet för november året före inkomståret läggs till grund för inflationsskyddet.

Utredningen påpekar att indirekta skatter och subventioner inverkar på konsumentprisindex och därmed på basbeloppet. En höjning av mervärdeskatten kan alltså leda till att justeringen av inkomstskatten för följande år blir något större än eljest och på motsvarande sätt kan en sänkning av mervärdeskatten leda till att justeringen blir mindre. Utredningen anser dessa effekter i princip oförmånliga men att de praktiska effekterna inte får överdrivas.

Utredningen föreslår att inflationsskyddet bör omfatta statsskatteskalan och grundavdraget. I fråga om den statliga inkomstskatten kan avdraget ses som en del av skatteskalan. För att inte bara undvika olika grundavdrag utan

också för att ge inkomsttagare inom skiktet upp till 15 000 kr. beskattningsbar inkomst del av inflationsskyddets effekter föreslår utredningen att grundavdraget inflationsskyddas även vid den kommunala beskattningen. Däremot föreslår man inte att inflationsskyddet utsträcks till de olika beloppen för skattereduktion och till andra fasta belopp som i övrigt finns i skattesystemet. Dessa frågor avses bli behandlade när utredningen slutredovisar sitt arbete.

Utredningens förslag innebär att skiktgränserna och grundavdraget så exakt som möjligt översätts till basbelopp. Därvid anges basbeloppen med en noggrannhet av en tiondel för skiktgränserna och en hundradel för grundavdraget. Skiktgränser och grundavdrag bör anges i basbelopp i lagtexten. Det får sedan ankomma på riksskatteverket att inför varje beskattningsår omvandla basbeloppen till kronor. Nedanstående uppställning utvisar nu gällande skiktgränser och dessa gränser uttryckta i det för november 1976 gällande basbeloppet samt hur skiktgränserna förskjutits vid ändrat basbelopp.

Beskattningsbar inkomst		
Skiktgränserna i kr. enligt reglerna för 1977	Skiktgränserna enligt reglerna för 1977 i basbelopp (basbelopp-november 1976, 10 400 kr.)	Skiktgränserna omvandlade i kr. efter att basbeloppet stigit till 11 100 kr.
1	2	3
- 15 000	- 1,4 basbelopp	-15 540
15 000- 20 000	1,4- 1,9	15 540- 21 090
20 000- 25 000	1,9- 2,4	21 090- 26 640
25 000- 30 000	2,4- 2,9	26 640- 32 190
30 000- 35 000	2,9- 3,4	32 190- 37 740
35 000- 40 000	3,4- 3,8	37 740- 42 180
40 000- 45 000	3,8- 4,3	42 180- 47 730
45 000- 50 000	4,3- 4,8	47 730- 53 280
50 000- 55 000	4,8- 5,3	53 280- 58 830
55 000- 60 000	5,3- 5,8	58 830- 64 380
60 000- 65 000	5,8- 6,2	64 380- 68 820
65 000- 70 000	6,2- 6,7	68 820- 74 370
70 000- 80 000	6,7- 7,7	74 370- 85 470
80 000-100 000	7,7- 9,6	85 470-106 560
100 000-150 000	9,6-14,4	106 560-159 840
150 000-	14,4-	159 840-

3.4 Effekter av förslaget

För den enskilde innebär utredningsförslaget att en inkomstökning som bara motsvarar penningvärdeförsämringen beskattas med samma genomsnittliga skattesats som tidigare. Endast en real förändring träffas av den

högre marginella skattesatsen. Progressiviteten verkar med utredningens förslag endast på den reala inkomstökningen, dvs. den del som överstiger inflationen.

Utredningen påpekar vidare att om inga åtgärder vidtas medför sådana inkomstökningar som normalt förekommit under senare år reellt ökad inkomst efter skatt endast för inkomsttagare i de lägsta inkomstskikten men inte för det stora flertalet heltidssysselsatta. Staten får däremot vid en progressiv skatteskala alltid reellt ökade skatteintäkter från alla inkomsttagargrupper. Med ett inflationsskydd medför inkomstökningarna däremot såväl reellt ökad inkomst efter skatt för de flesta inkomsttagare som reellt ökade skatteintäkter för staten.

Enligt utredningen är det föreslagna inflationsskyddet fördelningspolitiskt neutralt och innebär inte annat än ett bevarande i fast penningvärde av den skattefördelning som beslutats av riksdagen. Realinkomstökningar medför fortfarande skärpt beskattning men någon automatisk inkomstutjämning därutöver sker inte längre via skattesystemet. Utredningen framhåller att det givetvis även i fortsättningen står riksdagen fritt att vid varje tidpunkt förändra skatteuttaget på det sätt som bedöms önskvärt.

Statsfinansiellt innebär förslaget att den skatteskärpning på grund av inflationen som annars automatiskt skulle ha uppstått uteblir. Stat och kommun får även i fortsättningen stigande inkomster varje år. Denna ökning blir dock mindre snabb än den skulle bli utan inflationsskydd. Utredningen anger att skillnaden i ökningstakten beror på inflationsutvecklingen. Ju större del av inkomstökningarna som är hänförlig till inflationen desto större blir den uteblivna skatteökningen.

Utredningen anger att storleken på den skatteökning som inflations-skyddet förhindrar helt beror av den framtida inflationstakten. Om basbeloppet för november 1977 t. ex. skulle vara 11 100 alternativt 11 400 kr., skulle den uteblivna skatteskärpningen för år 1978 uppgå till totalt ca 3 100 resp. 4 350 milj. kr. Genom att inflations-skyddet också omfattar grundavdraget kommer en viss del av detta belopp att falla på kommunerna.

Utredningen anser det inte möjligt att på förhand dra några entydiga slutsatser om inflations-skyddets stabiliseringspolitiska effekter. Stabiliseringspolitiken är till sin natur kortsiktig och dess utformning måste förändras efter konjunkturläget. Samma sak gäller enligt utredningen beträffande skattesystemets s. k. inbyggda stabiliseringseffekt. Likaväl som denna får samhällsekonomiskt positiva verkningar i vissa konjunkturlägen kan den få motsatta verkningar i andra.

3.5 Reservationer och särskilda yttranden

Ledamöterna Brandt, Gadd, Hedborg, Hörnlund och Kristenson anser i en gemensam reservation att det framlagda förslaget inte bör genomföras. Effekterna av inflationen bör i stället beaktas genom återkommande

skatteomläggningar, som i en rad avseenden sägs vara bättre än en indexreglering.

Enligt reservanterna kan effekterna bl. a. utformas på ett fördelningspolitiskt lämpligt sätt och en effektivare stabiliseringspolitik kan föras genom att återkommande omläggningar ger möjlighet till större flexibilitet. Det av majoriteten föreslagna inflationsskyddet sägs däremot medföra att de fördelningspolitiska orättvisorna förstärks, att möjligheterna att föra en effektiv stabiliseringspolitik försvåras, att inflationen påskyndas och att statsfinanserna försvagas.

Ledamoten Hedborg har dessutom avlämnat en särskild reservation.

Ledamoten Hermansson anser i en reservation att förslaget främst gynnar de högre inkomsttagarna och att det är fördelningspolitiskt oacceptabelt. Han är också kritisk mot att utredningen inte redovisat hur det beräknade skattebortfallet för staten och kommunerna skall täckas.

Ledamoten Tidefelt, som ansluter sig till det system för inflationsskydd som utredningen arbetat fram, anför i ett särskilt yttrande, att det kan ifrågasättas om inte den översyn av skattereglerna som utredningen håller på med borde vara avslutad innan inflationsskyddet tas i bruk. En sänkning av den direkta beskattningen får troligen ske etappvis och måste omfatta justeringar långt utöver de som motsvaras av en indexreglering. Han anser därför att det kanske tidigast år 1982 kan bli aktuellt att indexregleringssystemet tas i bruk.

Experten Åberg har avlämnat ett särskilt yttrande, vari han i huvudsak ansluter sig till de uppfattningar som framförts i reservationen av Brandt m. fl.

4 Remissyttrandena

4.1 Inledning

Åtskilliga remissinstanser ställer sig positiva till tanken på att söka skapa ett mer permanent skattesystem. Huruvida en inflationsskyddad skatteskala är den bästa lösningen ifrågasätts dock på flera håll. En del av dem som uttalar sig för ett inflationsskydd anser av olika skäl att reformen bör senareläggas. Vid sidan om mer principiella invändningar mot ett inflationsskydd framförs även en del kritik rörande olika tekniska problem. Flera remissinstanser har även fäst avseende vid förslaget konsekvenser för kommunernas ekonomi.

Utredningens förslag tillstyrks eller biträds i allt väsentligt av *en minoritet vid länsstyrelserna i Stockholms och Östergötlands län, av länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus samt Skaraborgs län, av en minoritet vid länsstyrelserna i Värmlands, Västmanlands, Kopparbergs och Norrbottens län, Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Näringslivets skattedelegation, SACO/SR samt SHIO.*

Förslaget avstyrks däremot av *länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands och Östergötlands län, en minoritet vid länsstyrelserna i Jönköpings och Malmöhus län, länsstyrelserna i Värmlands, Västmanlands, Kopparbergs, Västernorrlands och Norrbottens län, av minoriteter inom Kommunförbundet och Landstingsförbundet samt LO.*

Några remissinstanser ställer sig positiva till tanken på ett inflationsskydd men anser att detta bör ges en annan utformning än den som presenterats i betänkandet eller att genomförandet i vart fall bör anstå. Hit hör bl. a. *en minoritet vid länsstyrelsen i Södermanlands län, länsstyrelserna i Jönköpings och Malmöhus län, en minoritet vid länsstyrelsen i Västernorrlands län samt TCO. LRF* biträder förslaget men vill ändock beteckna det som en provisorisk lösning.

En del remissinstanser tar inte uttryckligen ställning för eller emot förslaget men pekar på olika för- och nackdelar med en inflationsskyddad skatteskala eller på skilda tekniska svårigheter som kan uppkomma om ett inflations-skydd införs i skattesystemet. Hit hör *kammarrätten i Göteborg, RFV, statskontoret, RRV, RSV, Föreningen Sveriges fögderichefer och TOR.*

4.2 Skäl för inflationsskyddad skatteskala

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län ställer sig positiv till ett automatiskt verkande system och pekar på de uppenbara fördelarna för löntagarna genom just denna automatik. *En minoritet vid länsstyrelsen i Stockholms län* anser en indexreglerad skatteskala vara en lämplig reform för att undvika de återkommande skatteomläggningarna och ge arbetsmarknadens organisationer möjlighet att utan statlig inblandning klara avtalsförhandlingarna. Liknande åsikter framförs av bl. a. *en minoritet vid länsstyrelserna i Östergötlands och Värmlands län. Näringslivets skattedelegation* betonar att en indexreglering inte är samma sak som en skattesänkning utan innebär bara att den genomsnittliga skatten förblir oförändrad så länge inkomstökningen bara motsvarar penningvärdeförsämringen. Denna åsikt redovisas av flera remissinstanser som också betonar möjligheterna för riksdagen att genom särskilda beslut ändra på skatteuttaget. Enligt *SHIO* bör man hålla isär de förändringar av skatteskalen som är nödvändiga på grund av inflationen och de som behövs av fördelningspolitiska skäl.

Näringslivets skattedelegation motsätter sig att inflationen tas som intäkt för skatteomläggningar i inkomstutjämnande syfte och menar att låglönesatsningen har drivit på löneglidningen för andra grupper och därigenom kommit att skärpa inflationstakten. Enligt delegationen skulle en indexreglering vara en klar fördel i avtalsarbetet. *SACO/SR*, som tillstyrkt förslaget, menar att nuvarande skattesystem är inflationsdrivande. Vidare pekar man på att vid var och en av de provisoriska skatteomläggningarna har progressiviteten i skattesystemet skärpts. Enligt *SACO/SR* är emellertid enbart ett inflations-skydd en otillräcklig reform, eftersom det är en lösning till nu gällande

skatteskala med den starka progressionen.

Enligt *LRF* måste alla möjligheter tillvaratas när det gäller att åstadkomma ett mer beständigt skattesystem, där de nuvarande marginalskatteeffekterna kan lindras. *LRF* anser att de årliga skatteomläggningarna spelat ut sin roll. Den föreslagna lösningen i betänkandet på problemen med inflation, marginalsatser och lönekompressionskrav är också enligt *LRF* principiellt riktigt. Förslaget är dock att se som en temporär lösning bl. a. mot bakgrund av hur uteblivna skatteökningar skall kompenseras.

Kommunförbundet och *Landstingsförbundet* anser det föreslagna inflations-skyddet leda till väsentligt lägre krav på löneökningar i den framtida lönerörelsen.

TCO anser att den nuvarande skatteskalen, som vuxit fram genom de årliga skatteomläggningarna, inte är lämplig att indexreglera. Enligt *TCO* bör man i stället avvakta med ett slutligt ställningstagande till frågan om utformningen av ett inflations-skydd till dess 1972 års skatteutredning framlagt ett förslag till en definitiv skatteskala som man avser att inflations-skydda. *TCO* förordar att man även för år 1978 genomför en provisorisk skatteomläggning med inriktning att i än högre grad än vad som skulle följa av en indexreglering, lindra det sammanlagda skatteuttaget och samtidigt dämpa marginaleffekterna för medelinkomsttagarna.

Några remissinstanser anser också att frågan om införandet av ett inflations-skydd bör anstå och att man därvid framför allt bör avvakta att de pågående skatteutredningarnas arbete slutförs. Hit hör bl. a. *en minoritet vid länsstyrelsen i Södermanlands län*, *länsstyrelserna i Jönköpings och Malmöhus län* samt *en minoritet av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*.

4.3 Skäl mot ett inflations-skydd

Mot det föreslagna inflations-skyddet har i huvudsak följande invändningar rests. Man har menat att inflations-skyddet har inte önskvärda fördelnings-politiska effekter, att det minskar det allmännas inkomster, att närmare besked inte lämnats om vilka kompensationsåtgärder som fordras samt att det har negativa effekter för kommunernas ekonomi. Härtill kommer en del mer tekniskt betonade anmärkningar.

Enligt *länsstyrelsen i Stockholms län* bör skatte-systemet utformas så att ekonomiskt utrymme skapas för angelägna gemensamma behov och att det medverkar till en jämnare inkomst- och standardfördelning mellan medbor-garna. Det föreslagna systemet motverkar enligt länsstyrelsen detta. Liknande uppfattning redovisas av bl. a. *en minoritet vid länsstyrelsen i Jönköpings län*. *Länsstyrelsen i Södermanlands län* påpekar att överenskomna avtalsenliga lönehöjningar i huvudsak sker genom procentuella påslag, vilket leder till allt större klyftor i bruttolönerna. En indexreglering skulle motverka

den progressiva statskattens utjämningsseffekt. *Länsstyrelsen i Östergötlands län* anser varje indexreglering inom beskattningssystemet, var den än sätts in, vara av ondo. Indexreglering leder till ökad inflation och sätter kampen mot inflationen ur spel. Den föreslagna indexregleringen utgör enligt länsstyrelsen ett hot mot stabiliseringspolitiken och har dessutom negativa fördelningspolitiska effekter genom att låginkomsttagarna drabbas. *Länsstyrelsen i Västmanlands län* menar att det är en viktig samhällelig uppgift att komma till rätta med inflationen och återupprätta och bevara balans inom ekonomin. Detta kräver bl. a. användning av alla tillgängliga medel inom finanspolitiken. Den föreslagna indexregleringen medför här en begränsning som är ägnad att försvåra stabiliseringspolitiken utan att innebära några garantier för ökad rättvisa. Enligt *länsstyrelsen i Västernorrlands län* är det en påtaglig fördel med att riksdagen även i inflationstider behåller sin traditionella och grundlagsfästa uppgift att besluta om statskatten. Härigenom kan man vid varje sådant tillfälle beakta även fördelningsmässiga och statsfinansiella motiv. Även *länsstyrelsen i Värmlands län* redovisar denna uppfattning. Enligt *länsstyrelsen i Norrbottens län* innebär för egenföretagare den föreslagna skatteskalen en inflationsjustering utan grund.

LO framhåller att frågan om inflationskydd för skatteskalen endast är en del av problemkomplexet skattetryck – nationalinkomst – välförändring. Enligt LO bör skattesystemet i framtiden vara sådant att arbetsmarknadens parter utan stora svårigheter kan träffa uppgörelser utan inblandning från statens sida. Inflationsgarantier bör finnas inbyggda i skattesystemet. LO förordar emellertid här en krontalsmetod och avvisar en indexreglering av skatteskalen. LO menar vidare att skattepolitiska reformer bör ta sikte på att lägga de proportionella elementen i beskattningen direkt på produktionen.

Svenska kommunalarbetareförbundet menar likaså att en indexreglering gynnar höginkomsttagarna och pekar i sammanhanget också på att konsumtionsbeteendet är annorlunda i högre inkomstskikt.

Enligt *statskontoret* är det presenterade materialet inte tillräckligt som underlag för ett beslut om inflationskydd. Närmare utredning om de statsfinansiella och stabiliseringspolitiska aspekterna saknas. Statskontoret ifrågasätter om det inte är enklare att korrigera den enskildes statskatt för penningvärdeförändringar vid den slutliga uträkningen av skattebeloppet. En annan administrativt enkel metod är att variera uttagsprocenten. RRV har granskat förslaget för att bl. a. kunna bedöma möjligheterna att löpande följa och beräkna statsinkomsterna och även för att beräkna de statsfinansiella effekterna. RRV påpekar att den föreslagna indexregleringen f. n. skulle kosta det allmänna ca 5,8 miljarder kr. Behovet av att finna andra finansieringskällor än inkomstskatten kommer att bli betydande. Man anser det vara en brist att inte olika finansieringsmöjligheter diskuterats närmare. Förslaget ökar också efterfrågan på stabiliseringspolitiska styrmedel och i det sammanhanget påpekar RRV att exempelvis mervärdeskatten får andra verkningar i detta hänseende än f. n. En höjning av mervärdeskatten leder

nämligen till en efterföljande sänkning av den direkta skatten. RRV pekar även på att konstruktion med basbelopp får vissa administrativa konsekvenser. Man nämner bl. a. att skiktgränserna i skatteskalorna uttryckta i kronor inte blir kända förrän omkring den 20 oktober. Enligt RRV kan det vissa år vara svårt att tidigare prognosticera förändringar i basbeloppet även så sent som i början av hösten. Det innebär att budgetarbetet liksom underlaget för den skattepolitiska debatten måste bygga på prognoser med visst inslag av osäkerhet. Även RRV:s beräkningar över statens inkomster, budget- och prisprognoser försvåras vid en indexreglering.

Flera remissinstanser menar även att förslaget drabbar kommunerna på sådant sätt att staten måste ge kompensation för skattebortfall. Detta sammanhänger med att även grundavdraget föreslagits bli inflationsskyddat. De instanser som tar upp denna fråga förutsätter att kommunerna får särskild kompensation. Hit hör bl. a. *Kommunförbundet*, *Landstingsförbundet*, *länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands, Göteborgs och Bohus samt Kopparbergs län*. RRV har beräknat att initialeffekten på skattebortfallet för kommunerna första året då utbetalningarna av kommunalskattemedel sker enligt det nya systemet år 1980, blir ca 2 miljarder kr.

4.4 Övriga frågor

Den närmare utformningen av den inflationsskyddade skatteskalen har kritiserats i vissa hänseenden.

RSV framhåller bl. a. att skikten i skalan, liksom grundavdraget, av praktiska skäl måste avrundas till jämna hundratal. Samma önskemål framförs från flera länsstyrelser samt *Föreningen Sveriges fögderichefer*. Likaså påpekas från flera håll att en indexreglering av grundavdraget – som godtas av flertalet instanser som yttrat sig härom – påkallar en översyn av åtskilliga andra gränser på motsvarande belopp som f. n. finns i skatte- och taxeringssystemet.

En minoritet vid länsstyrelsen i Östergötlands län anser att även skattereduktionen redan nu bör omfattas av inflationsskyddet eftersom densamma utgör ett komplement till grundavdraget.

Den föreslagna anknytningen till basbeloppet för november året före inkomståret godtas av bl. a. *länsstyrelsen i Kopparbergs län*, *SACO/SR*, *Näringslivets skattedelegation*, *SHIO* och *Kommunförbundet*. RSV framhåller att förslaget i denna del medför att tiden blir mycket kort för skattemyndigheterna att framställa källskattetabeller. De arbetsgivare som beräknar källskatteavdrag datamässigt måste få besked i sådan tid att programändringar kan göras. I fråga om sjömansskatten uppkommer särskilda svårigheter att ordna så att tabellerna är tillgängliga ombord vid beskattningsårets ingång. Man bör därför välja oktober månads basbelopp i stället för novembers. Även *länsstyrelsen i Skaraborgs län* föreslår detta, bl. a. med hänsyn till församlingarnas budgetarbete. *Kammarrätten i Göteborg* och RRV

anser att konsumentprisindex (KPI) är lämpligare som utgångspunkt vid en indexreglering. RRV förordar KPI för september månad och menar att anknytning till basbeloppet medför onödiga trappstegseffekter. RRV ifrågasätter också om inte vissa spärregler bör byggas in i systemet för att begränsa automatiken i inflationsskyddet, detta för att t. ex. undvika att en engångsinflation fortplantar sig och förstärks i en senare tidsperiod.

Länsstyrelsen i Malmöhus län anser att det föreslagna inflationsskyddet inte återspeglar den aktuella prisutvecklingen och ifrågasätter mot denna bakgrund basbeloppets lämplighet. Basbeloppets spärregel kan medföra en ryckigare kompensationsnivå. Enligt länsstyrelsen bör man utreda möjligheterna att införa nya index som direkt avpassas till ett inflationsskydd.

Lokala skattemyndigheten i Stockholm påpekar att det föreslagna systemet kommer att medföra krav på ökad service från allmänhetens sida och betonar bl. a. behovet av information. *Länsstyrelsen i Södermanlands län* framhåller att en indexreglering av bara skatteskalen och grundavdraget inte torde medföra några nämnvärda tekniska problem, bortsett från manuella beräkningar – t. ex. beräkning av tidigare års taxeringar eller förhandsberäkning av slutlig skatt. Men om inflationsskyddet utsträcks till att omfatta övriga fasta belopp i skattesystemet befarar man att avsevärda svårigheter kan uppkomma inte bara för taxeringsnämnderna och skatteadministrationen i övrigt utan även för de skattskyldiga. Den enligt länsstyrelsen kanske allvarligaste olägenheten gäller svårigheterna för de skattskyldiga att själva beräkna och kontrollera sina skatter. Behovet av informations- och utbildningsinsatser förutses bli mycket omfattande i samband med övergång till en mera allmän indexreglering av skattesystemet.

5 Föredraganden

5.1 Allmänna synpunkter

Årliga omläggningar av inkomstskatten har kommit att präglade 1970-talets skattepolitik. Dessa omläggningar har haft karaktär av provisorier med syfte att kortsiktigt motverka de stora skattes kärpningar som den höga inflationstakten i förening med skatteskalans starka progressivitet eljest automatiskt skulle medfört. Inte minst har omläggningarna varit inriktade på att underlätta avtalsförhandlingarna på arbetsmarknaden.

Enligt regeringsförklaringen den 8 oktober 1976 skall en mer varaktig skattereform genomföras. Den skall bl. a. innehålla sänkta marginalskatter i vanliga inkomstlagen, inflationsskydd i skattesystemet och åtgärder för att hålla tillbaka de kommunala skattehöjningarna. Tre stora utredningar har i uppdrag att skapa underlag för beslut om en sådan reformering av skattesystemet. 1972 års skatteutredning (Fi 1972:02) ser över skattesystemet för fysiska personer. Företagsskatteberedningen (Fi 1970:77) har motsvarande uppgift beträffande beskattningen av företag. 1976 års kommunalekono-

miska utredning (Fi 1976:06) utreder kommunernas ekonomi. Utredningarna samarbetar i den mån uppdragen berör varandra. De kommer inom kort att slutföra sitt arbete, varefter betänkandena skall remissbehandlas.

Statsmakternas beslut i anledning av utredningarnas förslag kan tidigast fattas under år 1978 och reformerna successivt träda i kraft med början år 1979. En mer begränsad skatteomläggning måste emellertid genomföras redan för år 1978 eftersom ett bibehållande av gällande regler skulle ge helt oacceptabla resultat. Det kortsiktiga syftet måste liksom i de senaste årens omläggningar främst vara att motverka inflationens effekter på skatteuttaget och att underlätta de kommande avtalsförhandlingarna. Samtidigt är det emellertid också lämpligt att inleda det mer långsiktiga reformarbetet i vissa hänseenden.

Den grundläggande principen för inkomstbeskattningen är att skatten skall fördelas mellan inkomsttagarna efter bärkraft; den s. k. skatteförmågeprincipen. Riksdagens beslut om progressiviteten i skatteuttaget är ett uttryck för denna princip.

De senaste årens snabba penningvärdeförsämring har emellertid i hög grad skärpt marginalsatserna genom att inflationen fört upp skattebetalarna i allt högre nominella inkomstkikt. Olägenheterna med denna effekt är uppenbara. Löntagarna har på grund av progressionen vid varje lönerörelse varit tvungna att begära stora nominella löneökningar enbart för att kompensera prisstegringar. Löneökningarna har i sin tur drivit på inflationen ytterligare osv. Avtalsrörelserna har härigenom försvårats.

Från fördelningspolitisk synpunkt leder inflationen till att beskattningen får andra verkningar än som avsetts. Genom att högre skatt tas ut på nominella inkomsthöjningar, som inte ökar individens köpkraft ökar inflationen det reella skattetrycket.

Enligt tilläggsdirektiv från november år 1976 har 1972 års skatteutredning haft i uppdrag att med förtur lägga fram förslag om inflationsskydd för skatteskalen. I delbetänkandet (SOU 1977:18) har utredningen redovisat sitt förslag som förutom den statliga skatteskalen avser även grundavdragen. Innebörden är att skalans skiktgränser och grundavdragen automatiskt anpassas till penningvärdets förändring genom en anknytning till basbeloppet enligt AFL. Frågan om ett inflationsskydd även för andra delar av skattesystemet kommer att tas upp i utredningens slutbetänkande.

Betänkandet har remissbehandlats. Åtskilliga remissinstanser tillstyrker ett inflationsskydd enligt vad utredningen föreslagit. Flera instanser avstyrker dock förslaget eller anser att frågan bör tas upp först sedan skatteutredningarna redovisat hela sitt arbete. Från ett antal instanser kommer erinringar av teknisk natur mot den föreslagna utformningen av inflationsskyddet.

Som jag framhållit är det regeringens uppfattning att ett automatiskt verkande inflationsskydd bör införas i skattesystemet. Endast därigenom ges en garanti för att de fördelningspolitiska avvägningar som uttryckts genom

riksdagens beslut om skatteskalen blir bestående tills beslut fattas om en ändrad avvägning. Endast därigenom kan den framtvingna och av alla parter beklagade årliga sammankopplingen av löneförhandlingar och beslut om skattejusteringar brytas. Endast därigenom kan skatteskalen ges det mått av varaktighet som krävs för att arbetsmarknadens parter skall kunna överblicka konsekvenserna av ett flerårigt löneavtal. Endast därigenom kan också debatten om förändringar i skatteskalen föras i sådana termer att medborgarna får en klar och rättvisande bild av den reella innebörden av olika skatteförslag.

Beslut om ett inflationsskydd för den statliga skatteskalen kan också enligt min mening fattas redan nu utan att föregripa de vidare utredningsförslagen.

Däremot bör frågan om ett inflationsskydd också för grundavdragen anstå i avvaktan på en samlad prövning av de förslag som rör kommunernas ekonomi. Även i övrigt bör skatteomläggningen för år 1978 utformas så att den inte binder statsmakterna i deras kommande ställningstaganden.

Den skatteomläggning som jag nu kommer att föreslå innefattar en justering av skalen för den statliga inkomstskatten. I överläggningar med arbetsmarknadens parter har den närmare utformningen av denna diskuterats. Marginalskattesänkningen blir störst i de inkomstskikt där de stora löntagargrupperna befinner sig. Därutöver ges skattelättnad genom att den särskilda skattereduktionen på 250 kr. höjs till 400 kr. och medges alla inkomsttagare i stället för som nu med begränsningar i fråga om bl. a. inkomstens art och storlek. Genom att den särskilda skattereduktionen utnyttjas på detta sätt kan grundavdragen nu lämnas oförändrade. Inte heller påverkas det kommunala skatteunderlaget.

Den skatteskala som nu fastslås för år 1978 inflationsskyddas så att en automatisk uppräknings av skiktgränserna med hänsyn till penningvärdets förändring kommer till stånd i fortsättningen. Detta bör emellertid ske på ett något annat sätt än genom den anknytning till basbeloppet enligt AFL som skatteutredningen föreslagit. Jag återkommer i det följande till den lämpliga konstruktionen i detta avseende.

I fråga om folkpensionärerna bör skatteomläggningen för år 1978 sikta mot att närma skattereglerna för denna kategori till dem som gäller för inkomsttagare i aktiv ålder. Det sker genom att även pensionärerna får del av den tidigare berörda särskilda skattereduktionen på 400 kr. samtidigt som det extra avdraget reduceras något. Denna lösning innefattar också en förmån för kommunerna eftersom deras skatteunderlag ökar genom att de extra avdragen blir lägre.

Den särskilda skatten för ombordanställda, sjömansskatten, är bestämd bl. a. genom anknytning till den statliga inkomstskatten. Mina förslag till sänkningar av den statliga inkomstskatten för 1978 års inkomster bör leda till att sjömansskatten justeras på motsvarande sätt. Likaså bör även sjömansskatten omfattas av inflationsskyddet. Den rent tekniska utformningen

härav kräver emellertid ytterligare överväganden. Jag avser därför att ta upp sistnämnda fråga i ett snare sammanhang.

Genom den föreslagna omläggningen kan de samlade skatteinkomsterna beräknas bli ca 5 500 milj. kr. mindre än de skulle blivit om oförändrade regler tillämpats. Genom att folkpensionärerna nu också kommer i åtnjutande av den särskilda skattereduktionen ökar emellertid bortfallet av statlig inkomstskatt med ca 250 milj. kr. därutöver medan kommunalskatten genom de minskade extra avdragen ökar i samma mån. På grund av eftersläpningseffekterna vid utbetalningen av kommunalskatteindelen innebär detta emellertid inte någon ökad utbetalning från statsverket till kommunerna förrän år 1980. Det finns därför tid att ta in även denna effekt i de samlade övervägandena om nivån på de statliga överföringarna till kommunerna på grundval av 1976 års kommunalekonomiska utrednings förslag.

Jag vill dock betona att jämförelsen med skatteinkomsterna om oförändrade regler tillämpats är i hög grad hypotetisk. Grundläggande är ju det faktum att det inte sedan många år varit möjligt för statsmakterna att tillämpa ett års inkomstskatteskala oförändrad även ett följande år. För att inte utvecklingen i fråga om hushållens disponibla inkomster och utfallet i avtalsrörelserna skulle bli fullkomligt oacceptabel har justeringar av inkomstskatten måst genomföras som inneburit att den automatiska skatteskärpningen till följd av inflationen motverkats.

Enligt tidigare modell har lättnaderna i fråga om inkomstskatten kombinerats med höjningar av olika arbetsgivaravgifter som formellt ökat statens inkomster med samma belopp. Någon sådan höjning är inte aktuell för år 1978, utan de 5 500 miljonerna är en nettoram för omläggningen. Det finns därför anledning att erinra om att, trots avgiftshöjningarna, inte heller de tidigare omläggningarna varit totalfinansierade i den meningen att de samlade skatte- och avgiftsinkomsterna blivit desamma som de skulle blivit vid oförändrade regler. Hade så varit fallet skulle omläggningarna tätt sig skäligen meningslösa för arbetsmarknadens parter, som ju förutsatts avräkna avgiftshöjningarna från det tillgängliga utrymmet för löneökningar.

I själva verket uppnåddes emellertid även genom de tidigare omläggningarna reella skattelättnader i förhållande till vad oförändrade regler skulle inneburit. Genom att avgiftshöjningarna förutsatts reducera kontantlöneökningarna har basen för såväl den statliga som den kommunala inkomstskatten blivit mindre än eljest. Det totala inkomstskatteuttaget har alltså – fortfarande jämfört med utfallet om reglerna varit oförändrade – minskat inte bara med lättnaden till följd av ändringarna i skatteskala m. m., utan också genom att de skattepliktiga inkomsterna blivit mindre. Den senare effekten har därvid kommit att träffa såväl staten som kommunerna. Jämfört med dessa tidigare omläggningar innebär alltså den nu föreslagna lösningen för år 1978 för kommunerna en klar fördel.

Effekten på det samlade skatte- och avgiftsuttaget av att arbetsgivaravgiftsökningar delvis ersatt kontanta löneökningar är mycket kraftig. För de

marginella inkomstökningar det här är fråga om torde den sammanlagda statliga och kommunala skattesatsen i genomsnitt ligga vid drygt 55 %. Därtill kommer att också underlaget för arbetsgivaravgifterna blir mindre. Sammantaget innebär det att den totala marginaleffekten kan uppskattas till inemot 2/3. En omläggning av tidigare slag innefattande t. ex. en inkomstskattelättnad om 4,5 miljarder kr. och en lika stor höjning av arbetsgivaravgifterna skulle alltså innebära en nettominskning av det samlade skatte- och avgiftsuttaget om ca 3 miljarder kr. Omvänt kan man schematiskt beräkna att den nu föreslagna omläggningen för år 1978 innebär samma skattelättnad som en omläggning enligt tidigare modell med en bruttoram om över 8 miljarder kr.

Vid denna jämförelse framstår tydligt att regeringen genom den föreslagna omläggningen går mycket långt i strävandena att genom inkomstskattelättnader underlätta för arbetsmarknadens parter att nå löneavtal med rimlig effekt i fråga om de disponibla inkomsterna. De samlade skattelättnaderna går också något utöver vad som kan uppskattas motsvara kompensation för den automatiska skatteskärpning inflationen eljest skulle inneburet för år 1978. En viss real skattesänkning torde därför bli resultatet.

Effekterna på statsbudgeten av omläggningen har för budgetåret 1977/78 beaktats inom anslaget för oförutsedda utgifter. I fråga om budgetåret 1978/79 får de på sedvanligt sätt beaktas vid inkomstberäkningen.

5.2 Skatteskalans utformning m. m.

Som jag tidigare sagt bör 1978 års skatteomläggning utformas så att den blir ett steg i det mera långsiktiga reformarbetet enligt de riktlinjer som angetts i regeringsförklaringen. Huvudinslagen bör vara marginalskattelättnader i de inkomstskikt där de stora löntagargrupperna befinner sig och ett automatiskt verkande inflationsskydd för skatteskalen. Man bör i övrigt sträva efter minsta möjliga ingrepp i de bestående reglerna för att inte föregripa statsmakternas mera långsiktiga ställningstagande. Mot bakgrunden härav föreslår jag en statsskatteskala av följande innebörd för år 1978. Den nuvarande skalen anges som jämförelse.

Årsinkomst år 1978, kr.	Skattesats inom skiktet i procent		
	Nuvarande skala	Föreslagen skala	Skillnad
1	2	3	4
- 20 000	2	2	-
20 000- 25 000	4	4	-
25 000- 30 000	6	4	-2
30 000- 35 000	10	8	-2
35 000- 40 000	15	13	-2
40 000- 45 000	21	16	-5
45 000- 50 000	26	21	-5
50 000- 55 000	35	27	-8
55 000- 60 000	36	31	-5
60 000- 65 000	37	34	-3
65 000- 70 000	38	35	-3
70 000- 75 000	43	40	-3
75 000- 85 000	48	45	-3
85 000-105 000	49	49	-
105 000-155 000	53	53	-
155 000-	58	58	-

Som framgår av tabellen sänks marginalskatten med 3-8 procentenheter för de stora löntagargrupperna. I tekniskt hänseende bör den beskattningsbara inkomsten i skatteskalans olika skikt uttryckas i basenheter som lätt kan anpassas till penningvärdeutvecklingen. Jag återkommer till denna fråga i det följande.

För att tillgodose bl. a. låginkomsttagarna bör lättnaderna genom den ändrade skalan kompletteras med förmåner genom ändringar av andra regler. Nära till hands ligger en höjning av grundavdraget. En ändring av detta avdrag kan emellertid föregripa de kommande utredningsförslagen och påverkar dessutom kommunernas skatteunderlag. Som jag sagt förut bör därför denna metod inte väljas. I stället bör den särskilda skattereduktionen göras förmånligare.

F. n. förekommer två slag av skattereduktion. Ensamstående skattskyldig med barn under 18 år och gift skattskyldig vars make saknar statligt taxerad inkomst medges skattereduktion med 1 800 kr. Gift skattskyldig med make vars taxerade inkomst understiger 4 500 kr. får skattereduktionen med 40 % av skillnaden mellan 4 500 kr. och makens taxerade inkomst. Skattereduktion avräknas mot vissa skatter och avgifter, dock inte mot bl. a. statlig förmögenhetsskatt, ATP-avgift eller andra socialförsäkringsavgifter. Denna skattereduktion avser att differentiera skatteuttaget med hänsyn till olika försörjningsbörda och civilstånd. Bestämmelserna härom finns i 2 § 4 mom. uppborðslagen (1953:272), UL.

Härutöver finns en s. k. särskild skattereduktion. Den tillkommer skattskyldiga med inkomst understigande 36 000 kr. En avtrappning sker sedan när inkomsten ligger mellan 36 000 kr. och 38 500 kr. I detta skikt avtrappas skattereduktionen med 10 % av skillnaden mellan 38 500 kr. och den taxerade inkomsten. Som ytterligare förutsättning för rätt till särskild skattereduktion gäller att den skattskyldige har arbetsinkomst, att han är minst 16 år och att han inte uppbär folkpension. Denna skattereduktion är enbart avsedd som en skattelättnad för låginkomsttagare. Bestämmelserna i detta hänseende finns i 2 § 5 mom. UL.

I fråga om den särskilda skattereduktionen föreslår jag dels att reduktionens belopp höjs från 250 kr. till 400 kr., dels att reduktionen medges oavsett den skattskyldiges ålder- och inkomstförhållanden. Reduktionen bör alltså utgå med 400 kr. till inkomsttagare oavsett inkomstens art och storlek. Det sammanlagda resultatet av ändringarna av skalan och den särskilda skattereduktionen ger enligt min mening en lämplig avvägning av skatteomläggningen för inkomsttagare i aktiv ålder. Höjningen av beloppet har avpassats främst med hänsyn till den föreslagna skatteskalen. Genom att avskaffa avtrappningen vinner man också den fördelen att de f. n. besvärande marginalskatteeffekterna för inkomsttagare i skiktet 36 000 – 38 500 kr. försvinner.

I övrigt bör skattereduktion med 400 kr. medges efter samma regler som f. n. Reduktionen skall alltså vara individuell vilket bl. a. innebär att makar skall ha rätt till var sin skattereduktion. Bosättning i riket av någon del av beskattningsåret krävs. Vidare skall reduktion få avräknas mot samma slags skatter och avgifter som nu.

Mina förslag i fråga om skatteskalen och den särskilda skattereduktionen föranleder ändringar i 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, SI, och 2 § 5 mom. samt 4 § 1 mom. UL.

De individuella effekterna av den föreslagna skatteskalen och den höjda särskilda skattereduktionen framgår av följande tabeller. Tabellerna avser skattskyldig utan förvärvsavdrag och skattereduktion med 1 800 kr. Tabellerna bygger vidare på en kommunal utdebitering på 28:50.

Skattelättnader år 1978

Taxerad inkomst år 1978, kr.	Total skatt 1978 enligt nuvarande regler	Skattelättnad enligt förslaget	
		kr.	procent
1	2	3	4
15 000	2 952	150	5,1
20 000	4 487	150	3,3
25 000	6 122	160	2,6
30 000	7 867	260	3,3
35 000	9 817	360	3,7
40 000	12 272	725	5,9
45 000	14 772	975	6,6
50 000	17 542	1 240	7,1
55 000	20 722	1 625	7,8
60 000	23 952	1 865	7,8
65 000	27 232	2 015	7,4
70 000	30 582	2 165	7,1
75 000	34 182	2 315	6,8
80 000	38 007	2 465	6,5
85 000	41 837	2 600	6,2
90 000	45 712	2 600	5,7
100 000	53 462	2 600	4,9
120 000	69 582	2 600	3,7
150 000	94 032	2 600	2,8
200 000	137 057	2 600	1,9

Jag är medveten om att de kommunala utdebiteringsökningarna för år 1978 kan väntas bli stora. För människorna i många kommuner kommer därför den samlade inkomstskattelättnaden år 1978 att bli mindre än som framgår här. I några fall kan det t. o. m. tänkas att lättnaden helt uteblir. En så snabb utbyggnad av verksamheten som kommunerna nu genomför får emellertid oundvikligen dessa följder för skatteuttaget.

Marginalskatten år 1978

Årsinkomst år 1978, kr.	Marginalskatt i procent		
	Nuv. regler	Enligt förslaget	Marginal- skatte- lättnad
1	2	3	4
– 20 000	30,5	30,5	–
20 000 – 25 000	32,5	32,5	–
25 000 – 30 000	34,5	32,5	–2,0
30 000 – 35 000	38,5	36,5	–2,0
35 000 – 40 000	48,5 ¹	41,5	–7,0 ²
40 000 – 45 000	49,5	44,5	–5,0
45 000 – 50 000	54,5	49,5	–5,0
50 000 – 55 000	63,5	55,5	–8,0
55 000 – 60 000	64,5	59,5	–5,0
60 000 – 65 000	65,5	62,5	–3,0
65 000 – 70 000	66,5	63,5	–3,0
70 000 – 75 000	71,5	68,5	–3,0
75 000 – 85 000	76,5	73,5	–3,0
85 000 – 105 000	77,5	77,5	–
105 000 – 155 000	81,5	81,5	–
155 000 –	86,5	86,5	–

¹ Härav beror 5,0 procentenheter på avtrappningen av 250-kronorsreduktionen.

² Härav beror 5,0 procentenheter på slopanDET av 250-kronorsreduktionens avtrappning.

Den särskilda skatten för ombordanställda, sjömansskatten, är bestämd bl. a. med anknytning till den statliga inkomstskatten. Regelmässigt ändras sjömansskatten när den vanliga statliga inkomstskatten ändras. Senast skedde detta år 1976 (prop. 1976/77:45, SkU 1976/77:15, rskr 1976/77:103, SFS 1976:1082–1087). De sänkningar som jag föreslagit i fråga om den statliga inkomstskatten för 1978 års inkomster bör medföra att sjömansskatten justeras på motsvarande sätt. Härvid skall även den särskilda skattereduktionen på 400 kr. beaktas.

Mina förslag beträffande sjömansskatten föranleder ändringar i de tabeller som är fogade till lagen (1958:295) om sjömansskatt.

Totalt sett kommer sjömansskatten enligt förslaget att sänkas för de flesta sjömän med belopp som ligger mellan 100 och 200 kr. per månad. För staten uppkommer ett skattebortfall på ca 20 milj. kr. De individuella verkningarna i olika inkomstlägen framgår av följande tabell.

Förändringar i sjömansskatten 1977-1978

Beskatt- ningsbar månads- inkomst, kr.	Minskning av sjömansskatten år 1978 i							
	fjärrfart				nårfart			
	ogift utan barn	gift	ogift med barn	utlän- ning	ogift utan barn	gift	ogift med barn	utlän- ning
1 200	12	.	.	10
1 800	13	.	.	10	12	13	13	10
2 400	22	22	19	19	27	25	22	22
3 000	49	46	28	40	57	58	40	52
3 600	79	79	70	70	87	85	76	76
4 200	115	115	100	103	126	124	112	112
4 800	151	151	145	136	156	157	148	142
5 400	172	169	166	154	174	175	169	157
6 000	187	190	181	172	192	193	187	172
6 600	208	208	202	187	210	211	205	190
7 200	217	217	217	196	219	217	217	196
7 800	217	217	217	196	219	217	217	196
8 400	217	217	217	196	219	217	217	196
9 000	214	217	214	196	216	217	217	193
10 000	214	217	214	194	216	217	217	196
11 000	214	217	214	194	216	217	217	196
12 000	214	217	214	194	216	217	217	196
13 000	214	217	214	194	216	217	217	196
15 000	214	217	214	194	216	217	217	196
20 000	214	217	214	194	216	217	217	196

Inflationsskyddet

Som jag angett i det föregående är avsikten att ett automatiskt verkande inflationsskydd för skatteskalen skall införas. Utredningsförslaget i detta hänseende innebär bl. a. att inflationsskyddet anknyter till konsumentprisindex, sådant detta återspeglas i basbeloppet enligt lagen (1962:38) om allmän försäkring. En del remissinstanser har invänt att detta medför att ändringar av mervärdeskatten får återverkningar för inkomstskatteuttaget vid följande års inkomsttaxering, vilket också utredningen själv framhållit. En höjning av mervärdeskatten påverkar nämligen konsumentprisindex och därmed också basbeloppet. Detta leder i sin tur till en viss sänkning av den statliga inkomstskatten vid senare års taxeringar. Det sagda innebär att t. ex. konjunkturpolitiskt betingade ändringar av mervärdeskatten utlöser motsatta effekter i inkomstbeskattningen påföljande år. Jag är ense med kritiken att sådana verkningar av inflationsskyddet inte är lämpliga.

Det har också påtalats att bestämmelsen om att nytt basbelopp skall beräknas först när konsumentprisindex ändrats med mer än 3 % i förening med avrundningsreglerna kan medföra tämligen betydande avvikelser mellan den faktiskt registrerade inflationstakten under en tolv månadersperiod och den procentuella förändringen av basbeloppet. En inflationsuppräknings anknuten till basbeloppet skulle därför kunna medföra ett icke önskvärt element av ryckighet i inflationsanpassningen av skattesystemet. Det inflationsskydd som nu införs för skatteskalen bör därför bygga på en direkt anknytning till konsumentprisindex, där dock inverkan av ändringar i fråga om mervärdeskatteuttaget eliminerats.

Utredningsförslaget innebär vidare att basbeloppsanknytningen avser beloppet för november månad för inkomståret. Även detta har kritiserats av remissinstanserna med hänvisning till att skattemyndigheterna får en alltför knappt tillmätt tid för att utarbeta skattetabeller. Inte minst gäller detta i fråga om sjömansskatten. Även denna kritik bör enligt min mening beaktas. Den tidpunkt då penningvärdeutvecklingen registreras bör alltså läggas tidigare än utredningen föreslagit. Detsamma gäller önskemål som framförts om att skikten i skalan bör avrundas till jämna hundratal kronor.

Mot bakgrunden av vad jag nu sagt föreslår jag att inflationsskyddet ges följande utformning.

Den beskattningsbara inkomsten i skatteskalans olika inkomstskikt uttrycks tekniskt i enheter som lämpligen benämnes basenheter. Dessa utgör ett belopp av 5 000 kr. multiplicerat med ett jämförelsetal som uttrycker penningvärdeutvecklingen. Jämförelsetalet anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i augusti månad andra året före taxeringsåret och den valda utgångspunkten för indexberäkningen. Härvid eliminerar genom en särskild regel effekterna av de ändringar av mervärdeskatteuttaget som kan ha förekommit mellan de två tidpunkterna. Utgångspunkten för beräkningen av penningvärdeutvecklingen är augusti månad 1977.

Basenheten fastställs av regeringen före utgången av september månad. Den närmare beräkningen av jämförelsetalet utförs av en särskild myndighet. Eftersom detta arbete till stor del är av samma natur som det som statistiska centralbyrån f. n. har i fråga om basbeloppet enligt AFL bör denna myndighet göra erforderliga beräkningar beträffande basenheten. Det ankommer på regeringen att utfärda närmare föreskrifter om detta.

Basenheternas belopp anges i jämna hundratal kronor. Avrundning sker nedåt. Riksskatteverket avses liksom nu utfärda de skattetabletter som behövs.

De nya reglerna avses tillämpas första gången vid 1979 års taxering. Basenheten utgör då 5 000 kr. Den automatiska anpassningen till penningvärdeutvecklingen blir aktuell första gången beträffande 1979 års inkomst. Anpassningen avser då prisutvecklingen augusti 1977 – augusti 1978.

De grundläggande bestämmelserna om basenheten bör tas in i en särskild lag.

Folkpensionärernas beskattning

Folkpensionärer beskattas regelmässigt lindrigare än personer i aktiv ålder med motsvarande inkomst. Det sker genom att pensionären medges ett extra avdrag vid taxeringen. Avdraget är f. n. så avpassat att ålderspension och en sidoinkomst på 3 800 kr. går fria från skatt. Uppgår folkpensionen inte till detta belopp är pensionären regelmässigt också befriad från deklaraionsplikt enligt 22 § 3 mom. taxeringslagen (1956:623), TL. Det extra avdraget avtrappas i takt med stigande sidoinkomst. Folkpensionär, vars inkomst inte överstiger 36 000 kr. har alltid rätt till extra avdrag med minst 500 kr. Detta avdrag avtrappas i skittet mellan 36 000 kr. och 38 500 kr. Avdraget är i detta skikt 20 % av skillnaden mellan 38 500 kr. och den taxerade inkomsten.

Mitt förslag om ändrad skatteskala för 1978 års inkomster och om inflationsskydd avser såväl personer i aktiv ålder som folkpensionärer. Däremot skulle enligt nuvarande ordning höjningen av den särskilda skattereduktionen inte komma folkpensionärerna till del. Så som reglerna om det extra avdraget är utformade skulle f. ö. inte heller en höjning av grundavdraget för majoriteten av pensionärerna medföra någon skattelättnad. Som jag redan angivit bör därför den särskilda skattereduktionen göras tillämplig för alla kategorier inkomsttagare, således även folkpensionärer. För låginkomsttagare i aktiv ålder utgör höjningen av denna reduktion 150 kr. medan den för pensionärerna blir 400 kr. För att balansera detta bör reglerna om det extra avdraget justeras så att tillägget utöver folkpensionen blir 3 300 kr. mot f. n. 3 800 kr. Likaså bör det nuvarande garanterade minsta avdraget om 500 kr. falla bort. Mitt förslag i den senare delen föranleder ändringar i punkt 2 av anvisningarna till 50 § KL.

En följdändring bör vidare göras i 2 § lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt,

m. m. i fråga om undantagsregeln beträffande pensionärernas minimiavdrag på 500 kr. Denna regel infördes samtidigt med 500-kronorsavdraget och innebar att kommunerna skulle få kompensation för det skattebortfall som följde av regeln. Undantagsregeln behövs nu inte längre.

Sammantaget blir innebörden av de föreslagna förändringarna att den inkomstnivå som för folkpensionärerna blir helt skattefri under år 1978 kommer att motsvara en sidoinkomst utöver folkpensionen om drygt 4 200 kr., dvs. en icke obetydlig förbättring jämfört med nuvarande regler. Samtidigt uppnås ett önskvärt närmande av skattereglerna för folkpensionärer till dem som gäller för andra kategorier skattskyldiga.

Vid en antagen prisutveckling om 8 % i årstakt från september 1977 kommer pensionärernas extra avdrag, trots justeringen av dess storlek, att öka med 700 kr. från år 1977 till år 1978 vid en oförändrad inkomst. De individuella effekterna för folkpensionärer av skatteomläggningen för år 1978 kan därmed sammanfattas på följande sätt:

Taxerad inkomst kr.	Skattelättnad år 1978 för		Total skillnad i skatt år 1978 ² kr.
	skattskyldig i aktiv ålder	ensamstående folkpensionär	
15 000	150	244 ¹	2 802
20 000	150	614	2 572
25 000	160	614	2 062
30 000	260	664	1 450
35 000	360	832	901
40 000	725	903	178
45 000	975	975	-

¹ Ingen skatt utgår år 1978 enligt de föreslagna reglerna.

² Mellan skattskyldiga i aktiv ålder och pensionärer.

I fråga om deklarationspliktsgränsen för pensionärer i 22 § 3 mom. TL gäller att den liksom hittills bör anges i bestämda belopp. F. n. är gränsen beträffande flertalet pensionärer 13 500 kr. för ogift och 11 700 kr. för gift pensionär vars make uppburit folkpension. I fråga om 1978 års inkomster kan gränsen anges exakt först mot slutet av det året eftersom ålderspensionens storlek är känd först då. Jag kommer därför att ta upp denna fråga i ett senare sammanhang. Beträffande 1977 års inkomst kan emellertid deklarationspliktsgränsen fastställas nu. Ålderspensionens grundbelopp jämte 3 800 kr. med tillägg av 100 kr. utgör ca 14 600 kr. för ogift och 12 600 kr. för gift pensionär vars make uppbär pension. Jag föreslår att deklarationspliktsgränsen för denna grupp sätts vid dessa belopp.

6 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga inom budgetdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt,
2. lag om basenhet enligt 10 § 1 mom. lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt,
3. lag om ändring i lagen (1958:295) om sjömansskatt,
4. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
5. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),
6. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
7. lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m. m.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.